

KRONOLOJİ (2010-2011)

OCAK 2010

6 Ocak

Tanınmış akademisyen Tarık Ramadan, Ermeni “soykırımı”nı tanıırken, reddini kınadı ve İslam dünyasının dinî ve siyasi otoritelerini Türk-Ermeni barışına katkıda bulunmaya çağırıldı.

8 Ocak

- 100 Ermeni öğrenciye Türk üniversitelerinde bir sömestr okumaları için burs açıldı, sadece bir kişi başvurdu.

- New York’da okuyan Türk öğrenci Deniz Olgaç İlhan’dan dünya tarihi dersinde 1915 olaylarına ilişkin Ermeni iddialarını destekleyen bir ödev hazırlanması istendi.

9 Ocak

Sivas Ermeni Cemaati Temsilcisi Minas Durmaz Güler, Ermeni cemaati olarak 1061 yılından beri Sivas’ta yaşadıklarını belirterek, “Et tırnak gibi olmuşuz. Hepimiz Osmanlıyız” dedi.

10 Ocak

Erivan’da gerçekleşen törenle 36 Ermeni barış gücü askeri, Afganistan’da faaliyette bulunan Uluslararası Destek Gücü’ne (ISAF) askerî destek sağlamak üzere yola çıktı.

12 Ocak

Ermenistan Anayasa Mahkemesi 10 Ekim 2009 tarihinde İsviçre’nin Zürih kentinde imzalanan Türkiye-Ermenistan protokollerini Anayasa’ya uygun buldu.

13 Ocak

Bilkent Üniversitesi Tarih Profesörü Doktor Jeremy Salt, Ermeni iddialarına dayanak olarak gösterilen ve Soykırım Müzesi’nde asılı duran “Türk resmî görevlisi, açlıktan ölmek üzere olan Ermeni çocuklara ekmeğe göstererek alay ediyor” fotoğrafının fotomontaj olduğunu Donald

Bloxxham'ın "The Great Game of Genocide" kitabındaki fotoğrafı yakından incelediğinde ve fotoğrafın pikselleri 2400 kez büyütülünce birçok fotoğraftan alınmış parçalardan oluştuğunu net olarak tespit ederek kanıtladı.

14 Ocak

- Papa 16'ncı Benedikt Türkiye ile Ermenistan'ın yakınlaşmasının kendisini sevindirdiğini belirterek, böylece güney Kafkaslar'da ülkelerarası temasların daha sağlıklı olabileceğini söyledi.

- Fransa Ermenilerince yayımlanan *Nouvelle d'Armenie* dergisine göre İskoçyalı 59 milletvekilinden 37'si sözde Ermeni soykırımını tanıdı, 13'ü karşı çıktı. Kuzey İrlandalı 18 milletvekilinden ise 11'i sözde soykırımı tanıdı.

- Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, Türkiye ve Ermenistan'a, tarihî yakınlaşmada ilerleme kaydetmeleri çağrısında bulundu ve Protokollerin onaylanmasının "Ermenistan'ın, Azerbaycan'la mevcut Yukarı Karabağ meselesini çözmesine" bağlanmasının doğru olmadığını belirterek, "iki konuyu suni olarak bağlamaya çalışmak doğru değildir" dedi.

15 Ocak

- Başbakan Erdoğan, "Kapıların kapanması Azerbaycan ve Ermenistan arasındaki sıkıntı ile başladı. Bir adım atılması için barış sağlanması gerekir. Azerbaycan- Ermenistan arasındaki sıkıntı giderilsin" dedi.

- İğdir Asılsız Ermeni İddialarıyla Mücadele Derneği (ASİM-DER), Ermenistan sınır kapısının açılmamasına yönelik toplanan 4 bin imzayı posta yoluyla Dışişleri Bakanlığı'na gönderdi.

18 Ocak

- Ermeni Dışişleri Bakanı Nalbandyan protokollerin önkoşulsuz olarak imzalanmasını beklediğini söyleyerek "Eğer Ankara geri adım atarsa sadece Erivan'la imzaladığı anlaşmayı rafa kaldırmaz, aynı zamanda dünya kamuoyunun da güvenini kaybeder" dedi.

- İğdir Asılsız Ermeni İddialarıyla Mücadele Derneği, Hocalı'da Ermeniler tarafından gerçekleştirilen katliamla ilgili beş dilde hazırlanmış "İnsanlık Namına Dikkat!" başlıklı 4 bin broşür bastırdı.

- Ermenistan Anayasa Mahkemesi 12 Ocak'ta alınmış Ermenistan Anayasa Mahkemesi'nin Türkiye-Ermenistan protokollerini Anayasaya uygun bulduğu kararın gerekçelerini açıkladığı sekiz sayfalık metinde Karabağ sorununun protokollerle ilgili olmadığını belirtirken, protokollerin

onaylanması için sınırın tanınması ve soykırım iddialarının kabul edilmesi gibi önkoşullar getirdi.

- Türkiye Dışişleri Bakanlığı, Ermenistan Anayasa Mahkemesi'nin kararı hakkında bir açıklama yaparak kararda protokollerin lafzına ve ruhuna aykırı önkoşullar bulunduğunu ve bunların Türkiye tarafından kabul edilemez olduğunu dile getirdi.

19 Ocak

- Yahudi kuruluşlarından “İftiraya Karşı Birlik”, ABD Temsilciler Meclisi veya Senato'dan sözde Ermeni soykırımıyla ilgili bir karar tasarısının bu dönemde geçirilmesinin yararlı olmayacağını bildirerek protokollerde öngörülen tarih komisyonuna destek verdi.

- Ermenistan'daki yasal düzenlemeleri protesto eden ve ülkenin ikinci büyük kenti Gümrü'de protesto gösterisi düzenleyen yüzlerce taksici, “Gerekirse Türkiye'ye sığınırız” diyerek Ermenistan yönetimine tepki gösterdi.

25 Ocak

- Rusya uzmanı Alexander Sotnichenko, Türkiye ile Ermenistan'ın birbirinin mevcut sınırlarını tanımadan müzakerelerin sürmesinin mümkün olmadığını belirtti ve “Ermenistan, Türkiye'nin toprak bütünlüğünü tanımayı reddederek iki ülke arasında imzalanan protokolleri ihlal ediyor” dedi.

- Cahit Külekçi tarafından “Sosyo-Kültürel Açından Ermeniler ve Türkler” adlı kitap Ermenilerin Osmanlı devletinde ne gibi vazifelerde bulunduğu, toplumda nasıl kabul gördükleri, ne şekilde yaşadıkları gibi konuları ele alan çalışma, arşiv vesikaları ve kaynaklara dayanılarak hazırlandı.

- Washington'daki bir üniversitede düzenlenen seminerde, bir haritada Türkiye topraklarının bir kısmının “Tarihî Ermenistan” başlığıyla Ermenistan toprağı olarak gösterilmesi üzerine Türkiye'nin Washington Büyükelçiliğinden bir yetkili, haritanın seminerin konusunun yasal boyutuyla çeliştiğini söyledi. Seminere Türk tarafının bakış açısını yansıtabilecek herhangi bir kişinin davet edilmediğine dikkat çeken büyükelçilik yetkilisi, bunun tarafsızlığa gölge düşürdüğünü kaydetti.

28 Ocak

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) Başkanlığına seçilen AKP Milletvekili Mevlüt Çavuşoğlu “Dağlık Karabağ, Avrupa Konseyi kararlarında her zaman Azerbaycan'ın bir parçası olarak görünüyor” diyerek Erivan'ı kızdırdı.

ŞUBAT 2010

3 Şubat

ABD Ulusal İstihbarat Ajansı Başkanı Dennis Blair, “Türkiye ile Ermenistan arasındaki yakınlaşma konusunda ilerleme olsa da bu, Ermenistan ile Azerbaycan arasındaki hassas ilişkiyi etkiledi ve Karabağ konusunda yeni bir çatışma riskini artırdı” şeklinde konuştu.

5 Şubat

Bulgaristan Parlamentosu’nun İnsan Hakları, Dinler, Şikayet ve Vatandaş Dilekçeleri Komisyonu, aşırı milliyetçi ve ırkçı ATAKA partisinin Türkiye’ye karşı sunduğu ve içinde Ermeni iddialarının tanınması da bulunan üç karar taslağının genel kurulda görüşülmesini engelledi.

6 Şubat

Ticaret ve Sanayi Odası’nda yapılan “Ermeni Mezalimi” adlı konferansa konuşmacı olarak katılan Erzurum Atatürk Üniversitesi Öğretim Üyeleri Yrd. Doç. Dr. Savaş Eğilmez Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasının ardından yasal olarak Ermeni Meselesi’nin sona erdiğini, buna rağmen 1960’lı yıllardan sonra bazı güç odaklarının sorununu kasıtlı ve amaçlı olarak yeniden gündeme taşıdığını söyledi.

7 Şubat

ART TV’de Ümit Zileli’nin sunduğu “Ses Ver Türkiye” programına Fatma Sarıkaya ve Şükrü Sever Aya konuk oldu. Programda Ermeni soykırımında kullanılan photoshoplu fotoğrafların altında yatan gerçekler konuşuldu.

8 Şubat

ABD Ulusal İstihbarat Ajansı Başkanı Dennis Blair, Senato İstihbarat Komitesi’nin bir toplantısında “Türkiye ile Ermenistan arasındaki yakınlaşma konusunda son bir yılda ilerleme olsa da, bu Ermenistan ile Azerbaycan arasındaki hassas ilişkiyi etkiledi ve Karabağ konusunda yeni bir çatışma riskini arttırdı” dedi.

10 Şubat

- İsrail Dışişleri Bakanı Avigdor Lieberman Azerbaycan’lı mevkidaşı Elmar Mamedyarov’la buluşmasında, İsrail’in Azerbaycan’ın toprak bütünlüğünü desteklediğini ve bundan sonra da Karabağ sorununun düzenlenmesi sürecine destek olacaklarını açıkladı.

- Türk Büro-Sen Genel Başkanı Fahrettin Yokuş, düzenlediği basın

toplantısında Srup Krikor Lusavoic Ermeni kilisesinin internet sitesinde Ermenice yazı fontunun kullanılması durumunda “S ve “Y” harflerine basıldığında “TURKEY=GENOCIDE” (Türkiye=Soykırım) ifadesinin çıktığını söyleyerek Ermenilere suç duyurusunda bulunduğunu açıkladı.

11 Şubat

- İngiltere Türk Dernekleri Federasyonu tarafından Pasha Hotel’de düzenlenen “Türk-Ermeni Sorunu” konulu toplantıda konuşan Profesör Türkkaya Ataöv, 1915’teki Ermeni ayaklanmasının Osmanlı Devleti’nin güvenliği için büyük bir tehdit oluşturduğunu, Ermenilerin Doğu Anadolu’da Ermeni olmayanlara karşı etnik temizlik uyguladıklarını söyleyerek “Ermeni tehdidi gerçek, tehcir zorunlu” dedi.

- Avrupa Ermeni Birlikleri Forumu (FAAE), Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu’na yönelik açık mektubunda Türkiye’nin Türk-Ermeni protokollerini birkaç hafta içinde onaylamaması halinde FAAE’nin Ermeni Soykırımı’nın uluslararası tanınması sürecini hızlandıracağını ve Türkiye’nin Avrupa Birliği üyeliğine tüm gücüyle karşı çıkacağını bildirdi.

- Asılsız Soykırım İddialarıyla Mücadele Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Yrd. Doç. Dr. Savaş Eğilmez bütün dünyayı, 24 Nisan 1915 tarihini sözde soykırıma uğradıkları tarihin başlangıcı olarak kabul ettirmeye çalışan Ermeni diasporası yalanlarına karşı; kişi, kurum, örgüt ve medya gruplarına 5 bin CD ve 50 bin e-mail gönderme kampanyası başlattıklarını açıkladı.

12 Şubat

- Ermenistan’da hükümet, Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan’a Türkiye ile imzalanan protokolleri, meclisin onaylamasından sonra iptal etme yetkisi veren bir yasayı onayladı.

- Ukrayna ile Azerbaycan devlet televizyonlarının ortak çalışması olarak çekilen, “Kara Tarih Karabağ” belgeselinin tanıtımı Kiev’de yapıldı. Program, en çok izlenenler arasında yer aldı.

16 Şubat

- Ermeni lobilerinin ABD’de Türkiye aleyhine çalışmalara yeniden hız vermesi üzerine TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanı Murat Mercan, ABD’nin Ankara Büyükelçisi James Jeffrey’i davet ederek sözde Ermeni soykırımı tasarısının ABD Temsilciler Meclisi’nde kabul edilmesinin, Türk-Amerikan ilişkilerine çok büyük zarar vereceğini söyledi.

- ABD Ankara Büyükelçisi James Jeffrey, Ermeni Protokolü’nün TBMM’den geçmemesi halinde “Ermeni tasarısının” ABD kongresinde görüşülmesinin

ve Temsilciler Meclisinde kabul edilme olasılığının yüksek olduğunu ima etti.

17 Şubat

Çin Dışişleri Bakanı Yang Jiechi Erivan'da soykırım anıtını ziyaret etti.

19 Şubat

Economist dergisi, protokollerin onay sürecinin çökmesi halinde Amerikan Kongresi'nin "soykırım" tasarısını onaylaması için kapının açılacağını, bu durumda Ankara'nın ABD askerlerini İncirlik Hava Üssü'nden çıkartarak misillemede bulunabileceğini iddia etti.

22 Şubat

Karabağ sorunuyla ilgili İran Meclis Başkanvekili Muhammed Rıza Bahüner, "İran, Dağlık Karabağ'ın Azerbaycan'a geri verilmesi için çalışıyor" açıklamasında bulundu.

25 Şubat

Azerbaycan Savunma Bakanı Abiyev, "Ermeniler çekilmezse Güney Kafkasya'da büyük savaş kaçınılmaz" diyerek "sorunun diplomasiyle çözülmesi için 15 yıl bekledik. Azerbaycan bu problemin barışçıl yollarla çözülmesi için bir 15 yıl daha beklemeyecek" şeklinde konuştu.

26 Şubat

- İspanya'nın 17 özerk yönetiminden biri olan Katalonya'nın parlamentosu, 1915 olaylarına ilişkin Ermeni iddialarını tanıyan bir karar aldı.

- Erivan'da *Milli Yeni Muhafazakar Hareket* adını taşıyan bir grup Çin Büyükelçiliği'ne bir mektup vererek Çin Halk Cumhuriyeti'ni Ermeni "soykırımını" tanımaya ve Karabağ'a yapılan Azeri saldırısının bir Pan-Türk programının sonucu olduğunu kabul etmeye çağırdı.

28 Şubat

ABD'de CBS Televizyonunda "60 Dakika" programında Ermeni soykırım iddiaları ele alındı.

MART 2010

1 Mart

“Tarih Yüzünden Savaş” adlı program Ermeni iddialarını destekleyerek Ermeni diasporasının propaganda aracı oldu ve soykırımla ilgili olarak Türkiye’ye ağır suçlamalar yöneltti.

2 Mart

- Ulusal Güvenlik İşleri Musevi Enstitüsü (JINSA), 4 Mart’ta ABD Temsilciler Meclisi Dışişleri Komitesinde görüşülecek Ermeni tasarısına karşı çıkılması gerektiğini belirtti.

- Erivan’daki Alman Büyükelçiliği, “1915-1916 dönemindeki trajik olayları ilk olarak Ermenistan ve Türkiye’nin bilim adamları araştırılmalı” açıklamasını yaptı.

3 Mart

- Cumhurbaşkanı Gül ABD Başkanı Obama’yı telefonla arayarak, 1915 olaylarına ilişkin Ermeni iddialarını içeren tasarının kabul edilmesinin Türkiye ile Ermenistan arasındaki normalleşme çabalarına da olumsuz etkide bulunacağını ifade etti.

- Amerikan havacılık ve savunma sanayisinin temsilcileri, ABD Temsilciler Meclisi üyelerini Dış İlişkiler Komitesi’nde oylanacak olan sözde Ermeni “soykırımı” tasarısını reddetmeye çağırdı.

- Türk Musevi Cemaati yazılı açıklama yayınlayarak Ermeni tasarısının kabul görmesi halinde Türkiye-ABD ilişkilerinin zedeleneyeceğini, bu kararın Türkiye-Ermenistan ilişkilerine de katkı sağlamayacağını belirtti.

- Obama yönetimi Kongre’ye tasarının geçmemesi için tavsiyede bulundu.

4 Mart

- Soykırım iddialarının tanınmasına ilişkin tasarı ABD Dış İlişkiler Komitesi’nde 23’e karşı 22 oyla kabul edildi.

- Cumhurbaşkanı Gül, Ermeni iddialarını içeren tasarının kabul edilmesinin ardından yaptığı açıklamada “Bu kararı makul bulmuyorum ve esefle karşılıyorum. Kararın Türk halkı nezdinde hiçbir itibarı bulunmamaktadır” dedi. Devlet Bakanı Egemen Bağış da yazılı bir açıklamayla kararı kınadığını söyledi.

- “Soykırım” Tasarısı’nın görüşüldüğü sırada soykırımın gerçek olmadığına

vurgu yapan Ermeni kökenli vatandaşlar, bu konunun her yıl ısıtılıp ısıtılıp Türkiye'ye karşı bir koz olarak konulduğunu ifade etti.

- Çek Parlamentosu Başkan Yardımcısı Vojtech Filip ve beraberindeki parlamento heyeti Erivan'daki Soykırım Anıtı'nı ziyaret etti.

5 Mart

- Ermeni tasarısının kabulünden sonra ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton, “bunun Temsilciler Meclisine gelmemesi için çok sıkı çalışacağız” dedi.

- Kabul edilen “soykırım” tasarısı sonrası ABD Ankara Büyükelçisi James Jeffrey onaylanan tasarıya karşı olduğunu ve kabulünün normalleşme sürecine zarar vereceğini söyledi.

- Azerbaycan Parlamentosu, tasarının kabul edilmesinin âdil olmadığını, Ermeni iddialarının “hasta zihniyetin ürünü” olduğunu söyleyerek, kabulünün bölgedeki istikrar ve Dağlık Karabağ sorununun çözümü için gösterilen çabalara zarar vereceğini açıkladı.

6 Mart

- Başbakan Erdoğan, ABD Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komitesinin, 1915 olaylarına ilişkin Ermeni iddialarını içeren tasarımı kabul etmesinin Türkiye'ye hiçbir şekilde zarar vermeyeceğini ama ülkelerin karşılıklı ilişkilerine, menfaatlerine ve gelecek vizyonuna çok büyük zarar vereceğini belirtti.

- Aşırı milliyetçi Ermeni politikacılardan Kiro Manoyan, “Oylama, ABD'deki Türk ve Ermeni siyasi güçleri arasındaki bir mücadeleydi, biz kazandık” dedi. Taşnaksütyun temsilcilerinden Armen Rüstemyan da “Türkiye'nin soykırımın tanınmasından ne kadar çekindiğini görüyoruz. Bu onlar üzerinde ciddi bir baskı aracı” diye konuştu.

9 Mart

- ABD'nin Ermeni tasarısını kabul etmesine karşılık Dışişleri Bakanı Davutoğlu “Hiçbir millet kendisine haksız şekilde yapılan hakareti sineye çekemez. ABD artık taraftır” dedi.

- İspanya'nın Ankara Büyükelçisi Joan Clos Matheu, Katalonya parlamentosunun Ermeni iddialarını tanımasının “hiçbir şekilde İspanya'nın tutumunun bir göstergesi olmadığını, İspanyol görüşünü yansıtmadığını” belirtti.

10 Mart

AGİT'in Karabağ Özel Temsilcisi Goran Lennmaker, Türkiye ile Ermenistan arasındaki protokollerin çok önemli olduğunu söyleyerek iyi ilişkiler için sınırların açılmasının gerektiğini söyledi.

11 Mart

- İspanya'nın Katalonya Bölgesi Hükümeti Başkanı Jose Montilla Dışişleri Bakanı Davutoğlu'na bir mektup yazarak Katalonya Paramentosu'nun Ermeni soykırım iddialarını kabul eden bir karar aldığı için özür diledi.

- "Ermeni soykırımı" iddialarını içeren öneri İsveç Paramentosu'nda 130'a karşı 131 oyla kabul edildi ve İsveç, soykırımı tanıyan 20. ülke oldu.

- İsveç'in soykırım iddialarını tanınması üzerine Başbakanlık, Türkiye'nin İsveç büyükelçisinin geri çekildiğini ve Başbakan Erdoğan'ın 17 Mart'taki İsveç gezisinin iptal edildiğini bildirdi.

12 Mart

Gümüşhane'ye bağlı Yayladere köyünde, Ermenilerin 14 Türk'ü katlederek toprağa gömdüğü yönündeki iddialar nedeniyle, yaz mevsiminde bölgede kazı yapılacağı bildirildi.

13 Mart

İsveç Başbakanı Fredrick Reinfeldt, Başbakan Erdoğan'ı telefonla arayarak, İsveç Paramentosunda alınan karara ilişkin üzüntülerini bildirdi. Hükümet olarak kesinlikle paylaşmadıkları bu kararın, hiçbir yaptırım gücü olmayan, tümüyle iç politika hesaplarından kaynaklanan bir girişim olduğunu ifade etti.

14 Mart

ABD Savunma Bakanı Robert Gates "1915 olaylarına dair Ermeni iddialarını içeren tasarımı Temsilciler Meclisinin sadece bir komitesi oyladı. Tasarımı bir hata olarak görüyoruz. Bu tür bir tasarı, Türk-Amerikan ilişkilerine çok zarar verebilir. Kongre ve Temsilciler Meclisinin bu tasarımı daha ileriye götürmeyeceğini umuyoruz" dedi.

16 Mart

- BBC'nin sorularını yanıtlayan Erdoğan "Diasporanın ipoteğinden kurtulun" çağrısında bulundu ve "benim ülkemde, 170 bin Ermeni var; bunların 70 bini benim vatandaşımıdır. Ama 100 binini biz ülkemizde şu an idare ediyoruz. E ne yapacağım ben yarın, gerekirse bu 100 binine hadi siz de memleketinize diyeceğim" dedi.

- İngiltere Adalet Bakanı Jack Straw, Ermeni iddialarının tanınmasını öngören tasarı hakkında “Tasarının yasalaşma ihtimali sıfırdır. Bu konuda herkese güvence veriyorum” dedi.

- Norveç Dışişleri Bakanlığı, yaptığı bir açıklamada Ermenilerin 1915 yılında mezalime uğradıklarından kuşku olmadığını ama bu mezalimin soykırım olarak nitelendirilip nitelendirilmeyeceği hususunda bir tutum almayacaklarını, böyle bir tutum için gerekli hukuki temelin bulunmadığını söyledi.

17 Mart

ABD Kongresi’nde Ermeni tezlerini savunan California Milletvekili George Radanovich, “Ermeni soykırımı” tasarısının Genel Kurul’da oylanmasını beklemediğini, tasarının onaylanması halinde ise Türklerin üç ay üzüleceğini, daha sonra işlerin rayına oturacağını söyledi.

18 Mart

Bulgaristan’ın Düzen, Kanun ve Adalet Partisi, Bulgar Parlamentosu’na Ermeni “soykırımının” kınanmasını öngören bir karar tasarısı sundu.

23 Mart

Suriye’yi ziyaret eden Ermenistan Cumhurbaşkanı Sarkisyan, “Ermeni soykırımının 95. Yıl dönümünün arifesinde Osmanlı yönetiminin baskılarından kaçan Ermeni mültecileri”ne kuşak açtıkları için Arap halkına minnettar olduklarını söyledi.

24 Mart

- Protokoller kapsamında 1915 olaylarını araştırmak üzere kurulacak tarih komisyonu için ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton’ın, çalışmaların başladığı yönündeki açıklamasına karşılık Ermenistan Dışişleri Sözcüsü Tigran Balayan böyle bir komisyonun söz konusu olmadığını ve Ermenistan’ın soykırımın gerçek olup olmadığını tartışma konusu yapmayacağını söyledi.

- ABD Temsilciler Meclisi’nin soykırım iddialarını tanınması üzerine, dış ticaretten sorumlu Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, ABD’deki “soykırım” oylamasının ardından, Türkiye’nin bu ülkeyle savunma, enerji ve ticaret alanındaki bağlarını güçlendirme çabalarını dondurduğunu belirtti.

26 Mart

- Kültür ve Turizm Bakanlığı, Akdamar Kilisesi’nde yılda bir kez Eylül ayının ikinci haftasında ve sınırlı sayıda ziyaretçinin katılımıyla ayın yapılmasına

izin verdiğini açıklarken, Başbakan Erdoğan da kaçak Ermeni çocuklar için eğitim talimatı verdi. *BBC* bu gelişmeleri bir mini açılım ve jest olarak değerlendirdi.

- Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Ermeni Cemaati Başkanı Bedros Şirinoğlu ve Ermeni Hastanesi Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Herman Balyon ile görüştü. Görüşme sonrası Şirinoğlu “Ülkelerinden uzak olanlar gelsinler, Türkiye’deki Ermeni yaşantılarını görsünler ondan sonra karar versinler, Ermeniler kendilerini Türkiye’de güvende hissediyor” dedi.

28 Mart

- Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ile bir telefon görüşmesi yapan ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton, Temsilciler Meclisi’nde onaylanan tasarrın Genel Kurulun gündemine alınmasını istemediklerini söyledi. Başbakan Erdoğan’ın ABD’ye planlanan ziyaretinin büyük önem taşıdığını ve kendisini Uluslararası Nükleer Güvenlik Zirvesine katılmak üzere Washington’a beklediklerini belirtti.

28 Mart

- Başbakan Erdoğan *Der Spiegel* dergisine verdiği röportajda “eğer tarihî araştırmalardan sonra ciddi bir şeyler ortaya çıkarsa tarihimize yüzleşmeye hazırız. Ancak Ermenilerin de tarihleriyle yüzleşmeye hazır olması çok önemli” dedi.

29 Mart

- İngiliz Lordlar Kamarası üyesi Barones Caroline Cox’un teklifiyle Ermeni Tasarısı İngiliz Parlamentosu’nun gündemine geldi ve 1915’te meydana gelen olayların soykırım olup olmadığı tartışıldı. Fakat Ermeni iddialarının tanınması ve 24 Nisan’ın İngiltere’de “soykırımı anma günü” olarak ilan edilmesi talepleri kabul görmeyerek reddedildi.

29 Mart

- Türk Tarih Kurumu eski başkanı Yusuf Halaçoğlu Konya’da katıldığı bir konferansta “PKK yüzde 80 itibariyle Ermeni” dedi.

29 Mart

- Türk-Amerikan Dernekleri Asamblesi (ATAA) Başkanı Günay Evinç, Türkiye’nin ABD’deki lobi faaliyetlerine yıllık sadece iki milyon dolar harcadığını, Ermeni lobisinin yıllık faaliyet harcamasının ise 40 milyon doları bulduğunu söyledi.

31 Mart

- “Azerbaycanlılar Soykırım Günü” adı altında, Ermeni güçlerinin son iki yüz yılda Azerbaycan Türklerine düzenlediği saldırı ve katliamlarda ölenler çeşitli etkinliklerle anıldı.
- Türkiye Gazeteciler Federasyonu (TGF) ile Azerbaycan Parlamento Journalistleri Birliği iş birliğiyle Azerbaycan’da Ermeni milisler tarafından sivil halka yönelik katliam ve mezalimlerin anlatıldığı “fotoğraflarla Azerbaycan’da Ermeni Mezalimi” sergisi 5 Nisan’a kadar açıldı.
- İsviçre Dışişleri Bakanı Micheline Calmy-Rey, Erivan’da soykırım anıtını ziyaret etti.

NİSAN 2010

2 Nisan

Ukrayna’nın İzyum kenti belediye meclisinin sözde Ermeni soykırımını tanıyan kararı, Kırım Azerbaycanlılar Derneği’nin çabasıyla iptal edildi ve dünyada ilk defa sözde Ermeni soykırımını tanıma kararı iptal edilmiş oldu.

5 Nisan

Hollanda Azerbaycan Türk Kültür Derneği, Ermenilerin Lahey’de dikmeyi düşündükleri sözde soykırım anıtına karşı imza kampanyası başlattı.

6 Nisan

- Alman *Der Spiegel* dergisine konuşan Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan, “Ağrı Dağı’nı kimse bizden alamaz, biz onu gönlümüzde taşıyoruz” dedi.
- Ermeni iddialarının ABD komitesinden geçmesinin ardından Türkiye’ye çağrılan Washington Büyükelçisi Namık Tan bir ay sonra ABD’ye döndü.

8 Nisan

Eskişehir’in Sivrihisar ilçesindeki Ermeni kilisesinin restore edilmesi kararı alındı.

9 Nisan

- Almanların *ARD* kanalında, gazeteci Eric Friedler’in imzasını taşıyan “Aghet” adında soykırım tezlerine dayandırılan 90 dakikalık bir belgesel film yayınlandı.
- İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eski Çağ Ana Bilim Dalı Öğretim

Üyesi Prof. Dr. Oktay Belli, Ermenilerin Urartular ile, Ararat isminin de Ermenice ile hiç bir alakası olmadığını açıkladı.

13 Nisan

New York'ta Türk toplumu yöneticileri ile biraraya gelen Amerikan Temsilciler Meclisi üyesi Arizona Milletvekili Trent Franks, "Meslektaşlarımın sözde Ermeni soykırımı konusunda eğitilmesi lazım" dedi.

15 Nisan

- California Valisi Arnold Schwarzenegger, 1915-1923 yıllarında 1.5 milyon Ermeni'nin Osmanlı İmparatorluğu eliyle yaşamlarını yitirdiklerini, 500 bin kişinin ise zorunlu olarak yurtlarını terk ettiklerini söyleyerek 19-26 Nisan'ı "Ermeni Soykırımını Anma Günleri" olarak ilan etti.

- Dışişleri Bakanı Davutoğlu, ABD Dışişleri Bakanı Clinton ile tekrar bir araya gelerek Washington'daki nükleer zirveye Azerbaycan'ın davet edilmemesinin, Kafkaslar'daki barış süreci adına büyük bir fırsatın kaçmasına neden olduğunu söyledi.

- Trabzon'da "Ermeni Meselesi ve Soykırım Yalanı" konulu bir panelde Prof. Dr. Hikmet Öksüz, sözde Ermeni soykırımının tamamen bir yalandan ibaret olduğunu belirterek "Ermeniler soykırımı uğramamış, bilakis devlet tarafından korunmuştur" diye konuştu.

17 Nisan

Londra'da Ermeni lobisi, Ermeni iddialarını yansıtan 60 kişinin katıldığı bir tören düzenleyerek ağaç dikti, fakat törende Türkleri suçlayıcı cümlelerin yer aldığı plakete Türk dernekleri tepki gösterince, bir saat sonra Ermeniler tarafından kaldırıldı.

18 Nisan

Amerika Ermeni Ulusal Komitesi (ANCA), yürüttüğü kampanya çerçevesinde ülkedeki Ermeni toplumunun sesinin daha iyi duyulabilmesi ve siyasi olarak daha iyi temsil edilebilmesi için Ermeni kökenlilerin, 2010 nüfus sayımında kendilerini Ermeni olarak tanıtmalarını istedi.

19 Nisan

- İstanbul Kültür Üniversitesi tarafından "Ermeni Sorunu Hukuk Yoluyla Çözülünebilir mi" başlığı altında bir toplantı gerçekleştirildi. Toplantıya E. Büyükelçi Şükrü ELEKDAĞ, Prof.Dr. Hüseyin Pazarıcı, Prof. Dr. Süheyl Batum, E. Büyükelçi Pulat Tacar, Doç Dr. Sadi Çaycı, Gazeteci yazar Ali Sirmen, Prof. Dr. Ahat Andican ve Şükrü Server Aya katıldı.

- Erivan Soykırım Müzesi tarafından “Tanıma, Kınama, Geri Ödeme” başlıklı bir konferans düzenlendi ve Türkiye’den tazminat ve toprak talepleri dile getirildi.

- Ermeni Patrikhanesi’ne ait İkinci Vortvorts Vorodman Kilisesi’nin restore edilerek hem ibadethane hem de konferans, sergi ve konser salonu olarak kullanılmasını hedefleyen bir proje başlatıldı.

20 Nisan

Azerbaycan gelecek ay ABD ile yapılacak askerî tatbikatı erteledi. Erteleme kararına bir açıklama getirilmedi.

21 Nisan

TASAM’da gerçekleşen toplantıda E. Büyükelçi Ömer Engin Lütem Karabağ sorununun çözülebilmesi için taviz vermesi gereken tarafın Ermenistan olduğunu, imzalanan protokollerin bir başarı sayılabileceğini ve başlayan bu sürecin devam ettirilmesi gerektiğini ifade etti. Diğer konuşmacı gazeteci yazar Semih İdiz ise bazı gerçeklerin kabul edilmesi gerektiğini, bu sorunun mevcut şartlar altında bir yere varamayacağını söyledi.

22 Nisan

- Ermenistan’da, iktidardaki koalisyon hükümetinde yer alan parti konseyleri ortak açıklama yaparak, Türkiye önkoşulsuz protokollerin görüşülmesine hazır olduğunu bildirene kadar, protokollerin onay sürecinin askıya alınmasının ve meclis gündeminden çıkarılmasının gerekli olduğunu söyledi. Sarkisyan, protokollerin parlamentoda onaylanmasını askıya aldıklarını bildirdi.

- Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Konukçu, Van’daki Akdamar Kilisesi’nin, yılda bir kez ibadete açılması yönündeki kararını eleştirerek “Akdamar Kilisesi’nde yapılacak olan Ermeni ayininde, Van Gölü’nde boğularak öldürülen Türkler de akıllara getirilecek mi?” diye sordu.

- Başbakan Erdoğan, Ermenistan’ın yaptığı “süreci dondurduk” açıklaması üzerine, “Onay sürecini nasıl yöneteceklerini kendileri bilirler ama ben sürecin devam ettiğini düşünüyorum” şeklinde konuştu.

23 Nisan

Erivan’da Soykırım Anıtı’na doğru bir fener alayı yürüyüşü yapıldı, gösteride Türk bayrakları ile Cumhurbaşkanı Gül, Başbakan Erdoğan ve Dışişleri Bakanı Davutoğlu’nun posterleri yakıldı.

24 Nisan

- Başkan Obama, konuşmasında “soykırım” yerine “Meds Yegern” sözcüklerini kullandı, 1915 olayları hakkında fikrinin değişmediğini ve Osmanlı İmparatorluğu’nun son günlerinde 1,5 milyon Ermeni’nin katledildiğini söyledi. Diğer taraftan Ermenileri övdü ve 1915 yılında Ermenileri kurtaran Türkleri selamladı.

- Sözde Ermeni soykırımını anma günü olan 24 Nisan’da eylem düzenleyen Türkler, Washington Büyükelçiliği önünde nöbet tutup büyükelçilik kaldırımına Ermenileri yaklaştırmazken, New York’da da “Ermeni Yalanlarına Son ve Şehitlerimizi Anma” mitingi düzenlendi. ABD’deki Ermeniler ise, 24 Nisan açıklamasında “soykırım” sözcüğünü kullanmayan ABD Başkanı Obama’ya öfkeliydi.

- “Ermeni Yalanlarına Son ve Şehitlerimizi Anma” mitinginde konuşan ABD’nin eski başkanlarından Ronald Reagan’ın hukuk danışmanlığını yapan Amerikalı hukukçu Bruce Fein, “Meclislerin tarihî olayları yargılamaya kalkmaları hukuka aykırıdır” dedi. “Osmanlı’nın, hiçbir zaman Ermenileri yok etme gibi bir amacı olmamıştır, bunlar saçma sapan iddialardır” diye konuştu.

- Türkiye’nin Sidney Konsolosluğu önünde 100 kişilik bir Ermeni grubu toplanırken, Avustralyalı Türkler de Ermenilere fırsat vermemek için konsolosluk önünde toplandı.

- İstanbul’da, İnsan Hakları Derneği tarafından düzenlenen Haydarpaşa Garı önünde toplanan 50 kişilik bir grup Ermeni iddialarını savunan bir oturma eylemi yaptı.

- Bazı emekli büyükelçiler ve paşalar 1973-1994 yılları arasında Ermeni teröristler tarafından şehit edilen diplomatların fotoğrafları ile “biz niçin katledildik” yazılı pankartlarla Haydarpaşa Garı’nın başka bir tarafında Ermeni terörünü kınama gösterisi yaptılar.

- Taksim’de “İrkçılığa ve Milliyetçiliğe Dur De Girişimi” tarafından düzenlenen 100 kişiden oluşan bir grup “bu acı bizim acımız, bu yas hepimizin” pankartı etrafında mum ve karanfillerle 24 Nisan gününü andılar. Grup ayrıca internette “özür diliyorum” başlıklı bir imza kampanyası başlattı.

- Taksim’de toplanan bir grup Türkiye bayraklarıyla “kahrolsun Ermeni diasporası” ve “biz Mustafa Kemal’in askerleriyiz” sloganlarıyla protesto gösterisi yaptılar.

- İtalya’nın Erivan Büyükelçisi, İtalya’nın Ermeni “soykırımını” tanıyan ilk ülkelerden biri olduğunu ve ülkesinin benzer olayların tekrarlanmaması için

soykırımların uluslararası arenada tanınması ve kınanmasına taraftar olduğunu söyledi.

- Bir grup Ermeni sanatçı ve bilim adamı Erivan'daki Çin Büyükelçiliği'ne bir dilekçe vererek bu gibi trajedilerin yeniden yaşanmaması için Çin'in Ermeni soykırım iddialarını tanınmasını istedi.

- Başbakan Erdoğan Türkiye'de kaçak olarak bulunan Ermeni aileyi mağdur etmedi. Moya Moya hastası olan ve tedavisinin Türkiye'de yapılması gereken Arthur Manukyan'a en uzun süreli oturma izni verildi.

27 Nisan

- Hollanda'da İşçi Partisi'nin (PvdA), 9 Haziran 2010'da yapılacak olan erken genel seçimler öncesi milletvekili adaylarına sözde Ermeni soykırımını kabul etmeleri dayatmasında bulunduğu ortaya çıktı.

- ABD Eski Başkanı Ronald Reagan'ın danışmanı Fein: "Beyaz Saray araştırma yaptı, Ermenilerin iki milyon Müslüman Osmanlı'yı katlettiği ortaya çıktı. Ermeniler, kendi arşivlerini açmıyor, çünkü bu gerçeğin ortaya çıkmasını istemiyor" şeklinde konuştu.

- Strateji uzmanı Ercan Çitlioğlu, İzmir'deki Yaşar Üniversitesi'nde verdiği "Ermeni Sorunu ve Medya" konulu konferansta, "Yıllardır ihmaller yüzünden Türkiye Cumhuriyeti, soykırım suçlaması ile yüz yüze kalıyor" dedi.

28 Nisan

- Erivan'da basın toplantısı düzenleyen Ermeni Devrimci Federasyonu liderlerinden Kiro Manoyan, Türkiye'nin Sevr Antlaşması uyarınca, Erzurum, Van, Bitlis ve Trabzon'u tamamen ya da kısmen kapsayan 100 bin kilometrekareden fazla toprağı Ermenistan'a vermesi gerektiğini ileri sürdü.

- Hollanda İşçi Partisi, parlamentoya Ermeni soykırım iddialarının tanınmasını öngören ve bu tanınmanın Türkiye'nin AB üyeliğı için gerekli olduğunu belirten bir tasarı sundu.

- Dumlupınar Üniversitesi'nde "Yapay Sorun Ermeni Meselesi" başlıklı konferansta konuşan Tarih Bölümü Yakın Çağ Tarihi Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mahir Aydın, Ermeni senaryolarının, bazı ülkelerin kendilerine çıkar sağlamak, kendi kusurlarını örtmek ve Türk tarihi üzerinden prim yapmak için kullandıklarını belirtti.

- İsrail Parlamentosu Knesset, Meretz Partisi Başkanı Haim Oron'un 1915

Ermeni iddialarıyla ilgili genel görüşme açılmasını öngören önerisini 8'e karşı 12 oyla kabul etti.

- Ermenistan'daki Avrasya Ortaklık Vakfı, Erivan Basın Kulübü, İnsani Gelişme için Uluslararası Merkez ile Ermenistan İmalatçılar ve İşadamları Birliği, Türkiye ile ilişkilerin geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla ortak bir mutabakat imzaladı.

29 Nisan

- Ukrayna'nın başkenti Kiev'de Belediye Meclisi, sözde Ermeni soykırımını tanıyan bir kararı kabul etti.

- Fransız genç tarihçi Maxime Gauin'e bir internet sitesinde 1915 olaylarında gerçekleri anlatmak için yazdığı yazı yüzünden "nazi", ve "inkarcı" sıfatlarını kullanan Fransa'nın Lyon şehri Villeurbanne banliyösü belediye meclis üyesi, Villeurbanne Daşnaksutyun ile Ermeni Devrimci Federasyonu bölge yöneticisi Movses Nişanyan, yaptığı benzetme ve hakaretler nedeniyle Lyon Mahkemesi tarafından 500 Euro para cezasına çarptırıldı.

- Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde "Ermeni Meselesinin İç Yüzü" konulu konferansta konuşan Türk Tarih Kurumu Ermeni Araştırmaları Masası Başkanı Prof. Dr. Kemal Çiçek, Türkiye'nin resmî bir tezi olmadığını savundu.

- Yalova'nın Kocadere beldesinde 89 yıl önce Ermeni ve Rum çetelerince bir camiye doldurularak yakılan 830 kişi törenle anıldı.

30 Nisan

Başbakan Erdoğan, Ulusa Sesleniş konuşmasında, "24 Nisan'da Sayın Obama bizim hassasiyetlerimizi belli ölçüde dikkate almakla birlikte yine de ülkemiz açısından, milletimiz açısından kabul edilmesi mümkün olmayan iddiaları dile getirmiştir" dedi.

MAYIS 2010

4 Mayıs

ABD'nin Erivan'daki Büyükelçisi Marie Yovanovich, Ermenistan Cumhurbaşkanı "Bu yıl 24 Nisan'ın ilk defa Türkiye'de anılması olumlu" dedi.

5 Mayıs

- Eski Türk Tarih Kurumu Başkanı Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu, Cumhuriyet Üniversitesi'nde "Parlamentolar Kışkacında Türkiye" ve "Sözde Ermeni

Soykırımı” konularında konferans vererek Ermenilerin gerçekleştirdikleri soykırımları ve Ermenilerin Osmanlı Devleti’ne ihanet ederek savaş sırasında diğer devletlerle iş birliği yaptıklarını belgelerle gösterdi.

- Amerika Türk Koalisyonu Başkanı G. Lincoln McCurdy, ABD Başkanı Obama’nın 24 Nisan’da yayınladığı mesajda, Türkiye’nin doğusunda, Balkanlar’da ve Kafkasya’da etnik temizliğe tâbi tutularak beş milyon Osmanlı Müslümanın öldüğünü ve 5,5 milyon Müslümanın mülteci konumuna düştüğünü görmezden geldiğini söyledi.

6 Mayıs

- İsviçre’nin Cenevre Kantonu Hükümeti, Cenevre kentinde sözde Ermeni soykırımı anıtı yapılması için bir yarışma açtı. 100 bin İsviçre frankı ödülü olan yarışmaya İsviçre’de bulunan Ermeni asıllı anıt yapımcılarının yanı sıra dünyaca başarılı altı sanatçı davet edildi.

- Ermenistanlı bir grup gazeteci, Iğdır’ın Tuzluca İlçe Belediye Başkanını makamında ziyaret ederek Türkiye-Ermenistan ilişkileri ve soykırım iddiaları hakkında röportaj yaptı.

7 Mayıs

ABD Temsilciler Meclisi’nde görüşülmesi düşünülen Ermeni Soykırımı tasarısının hazırlayıcısı California Milletvekili Adam Schiff, yeni bir kampanyayla 1915-1923 arası yaşanan olaylara tanıklık edenleri ve ailelerini, Kongre kayıtlarına girmesi için hayat hikâyelerini anlatmaya davet etti.

8 Mayıs

Amerika’da Los Angeles’ta düzenlenen, Akdamar Kilisesi maketinin de yer aldığı “2. Anadolu Kültürleri ve Yemek Festivali”nde Ermeniler, diasporanın Avrupa ülkelerinde normalleşme sürecini provoke etmesinden rahatsız olduklarını söyleyerek “Siz Ermeni halkına zarar veriyorsunuz. Çünkü sizler Ermenistan’da yaşamadığınız gibi Türkiye’yi, Türk insanını da tanıımıyorsunuz” şeklinde konuştular.

9 Mayıs

Ermenistan Devrimci Federasyonu temsilcisi Levon Mıkırtıçyan, “Türkiye, Ermenistan-Diaspora arasını ve Diaspora’daki kuruluşlarımızın arasını açmaya çalışıyor” dedi.

12 Mayıs

Türk Amerikan Dernekleri Asamblesi’nin (ATAA) bastırıldığı ve yedi adımda Ermeni soykırımı iddialarına karşı tarihî gerçekler olarak Türkiye’nin

yanıtlarının sıralandığı üç sayfalık “Ermeni Soykırımı İthamı – Gerçekler” başlıklı broşür Washington’da dağıtılmaya başlandı.

13 Mayıs

AB Komisyonu’nun genişlemeden sorumlu üyesi Stefan Füle, AB’nin işinin tarihi yargılamak olmadığını söyledi. Ermeni iddiaları hakkındaki yazılı soru önergesine verdiği cevapta, Komisyon’un Türkiye ve Ermenistan’ı normalleşme sürecine bağlı kalmaları yönünde teşvik ettiğini ve imzalanan protokollerin yürürlüğe konulması çağrısını yaptığını belirtti.

14 Mayıs

- Ermenistan Demokrat Parti (EDP) Genel Başkanı Aram G.Sarkisyan, Rusya Devlet Başkanı Dmitri Medvedev’in Türkiye ziyaretinin Ermenistan’ı endişelendirmesi gerektiğini belirtti.

- TDK Başkanı Prof. Dr. Şükrü Haluk Akalın, “Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesi Araştırmaları Çalıştayı”nın açılışında yaptığı konuşmada, “Türkçe’de Ermeni kökenli 27 kelime, Ermenice’de ise Türkçe kökenli 3 bin 166 kelime var” dedi.

16 Mayıs

Fransa’daki Ermeni Organizasyonları Birliği’nin temsilcisi Asbed Aramandayen, Fransa Parlamentosu’nun 12 Ekim 2006 tarihinde kabul ettiği Ermeni “soykırımını” inkar edenlere bir yıl hapis ve 45 bin Euro para cezası verilmesinin öngörüldüğü yasa tasarısının hâlâ Senato’da beklediğini hatırlatarak, onaylanıp yürürlüğe girmesi için lobi faaliyetleri başlattıklarını açıkladı.

17 Mayıs

Kurtuluş Savaşı komutanlarından Kazım Karabekir’in kızı Timsal Karabekir İğdırlılara yaptığı konuşmasında “Eğer Ruslarla birlik olup ihanet etmeseydi bazı Ermeniler tehcire tâbi tutulmayacaklardı. Bu bir soykırım değildi, sadece zorunlu bir yer değişimiydi. İstanbuldakilere ya da ihanet etmeyen Ermenilere dokunulmadı” şeklinde konuştu.

18 Mayıs

- Ermenistan’ın eski dışişleri bakanlarından Alexander Arzumanyan, Ermenistan’ın, Türkiye ve Rusya arasında uzun dönemli askerî işbirliği ile ilgili müzakerelerde pazarlık konusu haline gelebileceğini iddia etti.

- Çek Cumhuriyeti Başbakanı Jan Fisher, Erivan’daki Soykırım Anıtını ziyaret etti ve özel deftere “Çek halkı 1915’te olanları hiç unutmayacaktır” yazdı.

19 Mayıs

- Fransa Millet Meclisi'nin 2006 yılında kabul ettiği, sözde soykırımın inkarını suç sayan yasanın yürürlüğe girmemesi, Senato önünde toplanan yaklaşık 300 Ermeni tarafından protesto edildi.

- Kocaeli 2. Kitap Fuarı'nda konuşan Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu, PKK'nın beyin kadrosunun Kürtlerden değil, çoğunlukla Ermeniler'den oluştuğunu iddia etti.

20 Mayıs

Ukrayna'nın Kiev ve Uzhgorod şehirleri belediye meclisleri 24 Nisan'ı Ermeni soykırım kurbanlarının anma günü olarak kabul ettiler.

23 Mayıs

- Ermeni asıllı tarihçi Levon Panos Dabağyan, Yalova Asılsız Ermeni İddialarıyla Mücadele Derneği tarafından düzenlenen "Tarihî Belgeler Işığında Ermeni Meselesi" konferansında yaptığı konuşmada, "Türkler soykırım yapsaydı ben şu anda burada olmazdım" dedi.

- Ermeni işgali altında bulunan Karabağ'da 1993 yılından bu yana beşinci parlamento seçimleri düzenlendi. Sadece Ermenistan tarafından tanınan meclis seçiminde 33 sandalye için dört siyasi partiyle, 40 bağımsız aday yarıştı. Azerbaycan, Türkiye ve Avrupa Birliği ise seçimlerin hiçbir yasal dayanağı olmadığını ve seçilecek milletvekillerinin Karabağ milletvekili sayılamayacağını ilan etti.

24 Mayıs

Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay, Akdamar'daki kiliseye haç asılması için Van Tabiat ve Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu'ndan karar çıktığını söyledi.

26 Mayıs

Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan Belçika'da yaptığı bir konuşmada Ermenilerin son zamanlarda kin ve nefret propagandasının hedefi olduklarını ve Armenofobinin bir düşünce şekli olup, bunu yaymanın ise devlet politikası olduğunu söyledi.

27 Mayıs

Gürcistan Dışişleri Bakanlığı, Gürcü yönetiminin Azerbaycan'ın egemenliğini ve toprak bütünlüğünü desteklediğini ve işgal altındaki Karabağ'da yapılan parlamento seçimlerini tanımadığını bildirdi.

28 Mayıs

Arjantin'in Buenos Aires kentinde Türkiye-Arjantin ilişkilerinin 100. yıldönümü nedeniyle açılması planlanan Atatürk büstünü engellemek için Ermenilerin milletvekillerine ve senatörlere mektup ve email yağdırması, internette Türkiye karşıtı bir site kurulması ve Erdoğan'ın gerçekleştireceği ziyaretin protesto edilmesi için gazeteye ilan vermeleri üzerine Çevre ve Kamusal Alan Bakanı büstün açılmayacağı güvencesini verince, Başbakan Erdoğan Arjantin programını iptal etti.

30 Mayıs

- Arjantin ziyaretini iptal eden Başbakan Erdoğan'ı arayan Arjantin Cumhurbaşkanı Cristina Fernandez Kirchner, "Türkiye'nin tepkisini haklı buluyorum ve paylaşıyorum. Tepkinizde haklısınız, üzgünüm" derken, Erdoğan "Gerekçesi ne olursa olsun bu yaklaşım kabul edilemez" dedi.

- Paris'in Versailles semtinde sözde Ermeni Soykırımı Anıtı açıldı.

HAZİRAN 2010

4 Haziran

Fotoğraf Sanatçısı ve Araştırmacı-yazar Yıldırım Öztürkkan, Ani Harabelerinde özellikle Ermeni eserlerinin özenle korumaya alınırken Türk eserlerinin yok olmaya bırakıldığını söyledi.

7 Haziran

ABD Savunma Bakanı Robert Gates, Bakü'de görüştüğü Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e Başkan Barack Obama'nın "Dağlık Karabağ sorununa çözümün Kafkaslar'da istikrar için vazgeçilmez" dediği mektubunu ilettili.

9 Haziran

Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu, İstanbul'da Ermeni azınlık okullarının mezuniyet törenine katıldı.

11 Haziran

Türk Dil Kurumu 70 yıl sonra ilk defa, Sevan Nişanyan adında bir Ermeni'yi resmî toplantılarına davet etti ve ondan danışmanlık yapmasını istedi.

13 Haziran

İsrail Ombudsmanı ve Devlet Denetçisi Hakim Micha Lindenstrauss Erivan'daki Soykırım Anıtını ziyaret etti.

15 Haziran

Tiflis'i ziyaret eden Ermenistan Dışişleri Bakanı Nalbandyan, Türk-Ermeni ilişkilerinin normalleşmesinde herhangi bir ülkenin arabuluculuğunu olumlu karşılayacaklarını söyledi.

16 Haziran

- Doç. Dr. Erol Kürkçüoğlu tarafından yürütülen Erzurum'un Tepeköyü'nde Ermeni çeteleri tarafından katledilen Müslüman Türklerin toplu mezarının ortaya çıkarılması çalışmaları tamamlandı ve diri diri yakıldığı düşünülen 35'e yakın iskelet bulundu.

- Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun ABD'deki düşünce kuruluşu Woodrow Wilson Center tarafından verilen Woodrow Wilson ödülüne layık görülmesi üzerine Ermeni diasporası, Woodrow Wilson Center'ı çeşitli kanallardan zorlayarak, kuruluşu Davutoğlu'na verilecek ödülü iptal etmeye çağırdı.

21 Haziran

- Bir Ermeni avukat 1915 olaylarının BM 1948 Sözleşmesine göre bir soykırım olduğunu ve bu konuda Almanya'nın da sorumlu olduğunu kabul etmesi için Alman hükümetine bir dava açtı.

- Atatürk Üniversitesi Türk-Ermeni İlişkilerini Araştırma Merkezi Müdürü Doç. Dr. Erol Kürkçüoğlu, Ermeni meselesinin sadece Türk Dünyasının bir sorunu değil, Ortadoğu'da, Kafkasya'da çıkar ve emelleri olan emperyalist devletlerin hepsini birden ilgilendiren milletlerarası bir problem olduğunu söyledi.

22 Haziran

Ermeniler, Azerbaycan'ın Ermeni işgali altındaki Akdam şehrinde 1868-1870 yılları arasında inşa edilen tarihî camiye inek ve domuzların tutulduğu bir ahıra çevirdi.

24 Haziran

Niğde'de "Fotoğraflarla Azerbaycan'da Ermeni Mezalimi" sergisi açıldı.

26 Haziran

Avusturya'nın Avrupa Uluslararası İşler Bakanı Michael Spindelleger Erivan'daki Soykırım Anıtını ziyaret etti.

TEMMUZ 2010

1 Temmuz

- Ermenistan eski Savunma Bakan Yardımcısı Vahan Şirkhanyan, Türkiye'nin sözde Ermeni Soykırımını kabul etmemesi halinde Dağlık Karabağ'ın bağımsız olmayacağını savunurken "1988 yılında Karabağ'a askerî müdahalenin zeminini Türkiye hazırladı. Bugün Azerbaycan'a silah veren ve Azeri ordusunu eğiten ülke Türkiye'dir. Yani Ermenistan için tehlikeli ülke Azerbaycan değil, Türkiye'dir" dedi.

- Türkiye Ermenileri Patrikhanesi Ruhaniler Genel Meclisi, yaptığı seçimde Ruhani Meclis Başkanı Başepiskopos Aram Ateşyan'ı "Patrik Genel Vekili" seçti.

- ABD Temsilciler Meclisi Dış Tahsisatlar Komisyonu 2011 yılı bütçesini onayladı. Buna göre Ermenistan'a 44 milyon dolar, Karabağ'a 10 milyon dolar tahsis edecek.

4 Temmuz

- Amerika Ermeni Ulusal Komitesi Başkanı Aram Hamparyan, Dışişleri Bakanı Clinton'ın Erivan ziyareti sırasında soykırım anıtını ziyaret etmesi ve orada soykırımı tanıdıklarını ilan etmesi gereğine vurgu yaptı.

- ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton, 28 yıl aradan sonra Anıta giden ilk üst düzey Amerikalı yetkili olarak Erivan'daki Ermeni Soykırımı Anıtını gazetecilerden gizli tutularak "özel" olarak ziyaret etti.

5 Temmuz

"Ermeni soykırımı olmadı" diyene beş yıl hapis cezası ile 45 bin Euro para cezası öngören sözde Ermeni Soykırımı Yasa Tasarısı, 30 senatörün girişimiyle Fransa Parlamentosu'nun karma komisyonunda görüşülmek üzere Senato gündemine alındı.

6 Temmuz

Dış İşleri Bakanı Clinton'ın sözde Ermeni soykırımı anıtına yaptığı ziyarete tepki gösteren Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu Ankara'nın konuyla ilgili rahatsızlığını Washington'a ilettiğini söyledi.

7 Temmuz

- ABD Dışişleri Bakanı Clinton'ın anıt ziyaretinin "resmî" değil "özel" olduğunun vurgulanması üzerine Amerika Ermeni Asamblesi (AAA) ve Amerika Ermeni Ulusal Komitesi (ANCA) farklı tepkiler verdi. AAA

“yetersiz” demekle birlikte Clinton’a teşekkür ederken, ANCA “Ziyaretin özel olduğunun vurgulanması üzücü. Amerikalı yetkililer Ankara’nın tepkisinden çekindi” ve “soykırımında hayatını kaybetmiş insanlara karşı hakaret unsuru içeriyor” dedi.

- ABD Başkanı Obama’nın soykırımı tanıma sözü verdiğini bildiren 139 vekil, iddiaların tanınması için 3 Mart’ta Temsilciler Meclisi’nde onaylanmak üzere bir önerge hazırladı.

- Ermenistan’dan Erzurum’a gelen bir grup genç, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü’ne bağlı olarak faaliyet gösteren Gençlik Merkezi’ni ziyaret ederek kurslar ve yürütülen faaliyetler hakkında bilgi aldılar.

8 Temmuz

ABD Dışişleri Bakanı Clinton’ın gerçekleştirdiği ziyaret sonrasında ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Mark Toner, Türkiye ve Ermenistan arasındaki yakınlaşmayı desteklediklerini ve bunun Karabağ Sorunu ile birbirlerini destekleyen konular olduğunu söyledi.

9 Temmuz

Akdamar’da yapılacak ayine gelmesi beklenenler için Van’daki otel yatak kapasitesinin yetersiz olması nedeniyle bir yerel gazete tarafından “Van’a Gelecek Ermenilere evimizi açıyoruz” kampanyası çerçevesinde Ermenileri evlerinde ağırlamak üzere 4 bin Vanlı aile başvurdu.

13 Temmuz

- Amerika Ermeni Ulusal Komitesi Başkanı, ABD Senatosu Dış İlişkiler Komitesi’ne bir mektup göndererek Başkan Obama’nın Azerbaycan Büyükelçisi olarak atadığı Matthew Bryza ile ilgili endişelerini, özellikle eşinin Türk olması ve çıkar çatışmalarına sebep olabileceği üzerine vurgu yaparak dile getirdi.

- Gürcistan’dan Türkiye’ye giren Ermeni asıllı 11 dağcı izinsiz olarak Ağrı Dağı’na tırmanarak Ermenistan ve Dağlık Karabağ bayrakları diktiler.

16 Temmuz

- Dışişleri Bakanı Davutoğlu yaptığı bir açıklamada, “Ermenistan’la başlatılan normalleşme süreci, sadece bir komşu ülkeyle mevcut problemleri ortadan kaldırmayı değil, aynı zamanda Güney Kafkasya’da sürdürülebilir bir barış ortamının oluşturulmasını da hedefliyor” dedi.

- İğdir Asılsız Ermeni İddialarıyla Mücadele Derneği (ASİMDER), Roma Katolik Kilisesi Lideri Papa 16. Benediktus’a mektup göndererek Ermenistan’da ahıra çevrilen cami ile ilgili şikayette bulundu.

21 Temmuz

- Genelkurmay Başkanlığı tarafından hazırlanan, Ermeni iddialarını konu alan “Sarı Gelin-Ermeni Sorununun İç Yüzü Belgeseli”nin okullarda gösterilmesinin iptal edilmesi için Uluslararası Hrant Dink Vakfı tarafından açılan dava İstanbul 9’uncu İdare Mahkemesi’nce reddedildi.

- Başkan Obama’nın Ankara Büyükelçiliğine aday gösterdiği Francis Joseph Ricciardone, Senato Dış İlişkiler Komitesi’nde ifade verdi ve soruları yanıtladı. 1915 olaylarını ise “katliam” olarak niteledi.

22 Temmuz

ABD Kongresi’nde, 1915 olaylarına ilişkin Ermeni iddialarına yer veren “Aghet-Bir Soykırım” adlı belgesel gösterildi.

25 Temmuz

Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış, rahatsız olan Türkiye Ermenileri Patriği Mesrob Mutafyan’a “geçmiş olsun” ziyaretinde, Ermeni cemaati tarafından patrik vekili seçilen Ateşyan’a ise “hayırlı olsun” ziyaretinde bulundu.

28 Temmuz

Ermenistan Ortodoks Kilisesi bir açıklama yaparak Türkiye’deki törene katılması beklenen Ermeni Genel Patriğinin kilisenin müzeye dönüştürülmesi nedeniyle gelmeyeceğini bildirdi.

29 Temmuz

Türk Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası ve Ziraat Bankası’na Los Angeles’ta dava açan iki Ermeni asıllı ABD vatandaşı, Ermenilerin 1915’deki olaylarda kaybettikleri taşınır ve taşınmaz mallar ile banka hesapları için “milyarlarca dolarlık” tazminat talep etti.

30 Temmuz

Türk-Amerikan Dernekleri Asamblesi (ATAA), ABD Kongresi’nde, Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki Ermeni isyanları ve sonrasında yaşananları anlatan “Ermeni İsyanı” adlı belgesel film gösterimi yaptı.

AĞUSTOS 2010

1 Ağustos

- Doç. Dr. İbrahim Kaya ve Prof. Dr. Hüseyin Pazarıcı Türkiye aleyhine açılan tazminat davasının şov amaçlı olduğunu, bir devletin uluslararası mahkeme önünde bir başka devlete dava açamayacağını söylediler.

- Akdamar Kilisesi'nde 17 heykeltraşın eserlerinin sergilendiği *Ahtamara* isimli heykel sergisi açıldı.

7 Ağustos

Ermenistan'daki 35 sivil toplum örgütünü temsilen ilk defa Türkiye'ye gelen Hemşehriler Birliği Konfederasyonu üyeleri, İstanbul'da Türk sivil toplum kuruluşu temsilcileriyle buluştu.

12 Ağustos

ABD'nin Massachusetts eyaletinde bulunan bir temyiz mahkemesi, devlet okullarının müfredatlarına sözde Ermeni soykırımını inkar eden kaynakların eklenmesini reddeden kararı onayladı.

16 Ağustos

- Türk Tarih Kurumu Ermeni Araştırmaları Masası Başkanı Prof.Dr. Kemal Çiçek, Ermenilerin Türkiye'den tazminat talep edemeyeceklerini, 1934 yılında Türkiye ile ABD arasındaki anlaşmanın ardından ödenen 900 bin dolarlık tazminatla bu konunun kapandığını belirtti.

- Azeri-Amerikan Konseyi (AAC) Başkanı Cavid Huseynov, Ermeni diasporası ve lobisinin, Ermeni sorununu gelir kaynakları haline getirdiklerini ifade etti.

20 Ağustos

Rusya Devlet Başkanı Dmitriy Medvedev, Erivan'daki 'Ermeni Soykırımı Anıtına 2008 yılında ektiği köknar ağacını suladı. Rusya'nın Gümrü üssünü 2044 yılına kadar kullanabileceği kararı verilirken, Rusya da Ermenistan'ın güvenliğini sağlamayı ve Ermeni ordusuna modern silahlar vermeyi taahhüt etti.

24 Ağustos

Kars'a bağlı Küçük Çatma köyünde, 1918 yılında Ermeni Taşnak Çeteleri tarafından katledilen 183 Türk'ün bulunduğu toplu mezar kazısı başladı.

25 Ağustos

Ermenistan'dan 10 Türkiye'den 10 üniversite genci Antakya'da bir araya gelerek iki toplum arasında köprü kurulmasını sağlayacak "Yetişkin Eğitimi ve Sözlü Tarih Çalışma Atölyesi"ni gerçekleştirdiler.

27 Ağustos

CNN kanalının, Hocalı soykırımına ilişkin ve şehit Azeri gazeteci Çingiz

Mustafayev'in çektiği görüntülere yer verilen bir filmi yayın programına alması üzerine, ABD'deki Ermeni diasporası filmin yayınlanmasının iptali için kampanya başlattı.

EYLÜL 2010

3 Eylül

Ermeniler, FIBA 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası'nın maskotu Van kedisi Bascat'ın Ermeni kedisi olduğunu iddia etti.

9 Eylül

İçinde "soykırım" sırasında ölenler için bir anıtın da bulunacağı Ermeni Kültür Mirası Parkı'nın temel atma töreni, Boston'da Massachussets Valisi ve Boston Belediye Başkanının da katılımıyla yapıldı.

19 Eylül

- Ermeni cemaati, 95 yıl aradan sonra ilk kez bir günlüğüne ibadete açılan Van'daki Akdamar Kilisesinde yaklaşık 5 bin kişinin katıldığı ve iki saat süren bir ayin düzenledi.

- Van'daki Akdamar Kilisesi'nde binlerce Ermeni'nin katıldığı ayin düzenlenirken, Erivan'da "Türkiye yükümlüklerini yerine getir" ve "Kilisemizi, bize ödünç verme" pankartlarıyla protesto gösterisi yapıldı.

- Türkiye Ermenileri Patrikliğince, Akdamar Kilisesi'nde yapılan ayinin ardından, Türk-Ermeni Dostluk Gecesi düzenlenerek şarkılar söylendi ve gösteriler sunuldu.

21 Eylül

- İran Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Ermeni işgali altındaki Yukarı Karabağ'ın Azerbaycan toprağı olduğunu ve bu konuda Azerbaycan'ı desteklediğini bildirdi.

- Cumhurbaşkanı Gül, Ermenistan'ın Sovyetler Birliği'nden ayrılarak bağımsızlığını kazanmasının 19'uncu yıldönümünde Ermeni mevkidaşı Serj Sarkisyan'a bir tebrik mektubu gönderdi.

22 Eylül

ABD Başkanı Barack Obama tarafından Bakü Büyükelçiliği'ne aday gösterilen; ancak Ermeni lobisinin itirazına takılan Matthew Bryza'nın ataması nihayet Senato Dış İlişkiler Komitesi'nde onaylandı.

24 Eylül

Türk Amerikan Dernekleri Kurulu (ATAA), 1981’de Ermeni teröristlerce gerçekleştirilen ve Türkiye’nin Paris Başkonsolosluğu’nda 56 kişinin rehin alındığı ve bir kişinin öldürüldüğü terörist eylemi, yıl dönümünde yayınladığı bir mesajla kınadı.

EKİM 2010

1 Ekim

- ABD’de Southern Poverty Law Center (SPLC) adlı medeni haklar savunucusu kuruluş, 1915 olaylarıyla ilgili görüşlerinden dolayı “Türk ajanı” olmakla suçladığı Amerikalı tarihçi Guenter Lewy’den özür diledi ve sözünü geri aldı.

- Hollanda’nın Lahey kentinde soykırım anıtı dikmek isteyen Ermeni derneklerinin girişimi, Türk-Azeri Derneğinin topladığı 20 bin imzanın Belediye Başkanına sunulması sonrası, Belediye Başkanının soykırım anıtına izin vermeyeceğini açıklamasıyla son buldu.

3 Ekim

Bitlis’te, 1916 yılında Ermeniler tarafından şehit edilen 17 kişinin bulunduğu toplu mezarı açma çalışmalarında insan iskeletlerine ulaşıldı.

5 Ekim

“Türk ajanı” olmakla suçlanan Amerikalı tarihçi Guenter Lewy, “Ermeni söylemlerine karşı mücadelede büyük ilerleme sağlandı ancak 2015 yılında olabileceklere dair çok endişeliyim” derken 1915 olaylarına ilişkin olarak Ermeni tarafının tarihle yüzleşmekten sürekli kaçındığını söyledi.

6 Ekim

New York’taki Carnegie Hall konser salonu, Türk ve Ermeni sanatçıların birlikte vereceği konsere ev sahipliği yapmaya hazırlanırken Ermeni diasporası, İstanbul doğumlu Ermeni piyanist Şahan Arzruni’nin bu konsere çıkmaması için kampanya başlattı.

7 Ekim

Van kentinin kuruluşunun 2865. yıldönümüne ilişkin Ermeni ve yabancı bilim adamları tarafından Van’a ilişkin tebliğlerin sunulacağı üç günlük uluslararası bir konferans başladı.

8 Ekim

Türkiye'nin New York Başkonsolosluğu tarafından Carnegie Hall'de organize edilen sahneye çıkan piyanist Şahan Arzruni, Amerika'daki Türk-Ermeni toplumuna bir konser verdi.

11 Ekim

- Slovenya Devlet Başkanı Danilo Turk, Erivan'daki Soykırım Anıt'ını ziyaret etti ve özel deftere "20. asrın ve tüm insanlık tarihinin en iğrenç cinayetlerinden birinin anısından çok etkilendim" diye yazdı.

- Ermeni soykırımı iddialarını inkar ettiği için İsviçre'de yargılanıp mahkum edilen İşçi Partisi lideri Doğu Perinçek'in açtığı dava, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde görülmeye başladı.

13 Ekim

Ermenistan Ulusal Meclisi Başkanı heyetini ağırlayan Yunanistan Cumhurbaşkanı Karolos Papulias, Türkiye Ermenilerden henüz özür dilemediği için üzgün olduğunu söyledi.

14 Ekim

- Atatürk Araştırma Merkezi eski Başkanı Prof. Dr. Mehmet Saray'ın Atatürk'ün Ermeni tehciri ile ilgili söylediklerini çeşitli ülkelerin arşivlerinden topladığı *Atatürk'ün Konuşma ve Yazışmalarında Ermeni Sorunu* adlı kitabı piyasaya çıktı

- Ermenistan Meclis Başkanı Hovik Abrahamyan, temaslarda bulunmak üzere Kıbrıs Rum kesimine giderek burada güçlü bir Ermeni toplumu olduğunu ve kendisini evinde hissettiğini söyledi.

18 Ekim

Birinci Dünya Savaşı sırasında Ardahan'da katledilen Türklere ait toplu mezarda kazı çalışması başladı.

19 Ekim

Prof. Dr. Enver Konukçu, "1.Dünya Savaşı'ndan dolayı göç ettirilen Ermeniler, geri döneceklerini düşündükleri için uzun yolculukta zarar görmesinler diye kız çocuklarını ve eşyalarını Türk komşularına bıraktı. Kafileler halinde götürülen Ermenilerin içinde sağlık ekipleri ve doktorlar da bulunuyordu. Yolculuk sırasında Ermeniler kadar Türk askerleri de hastalıklara yenik düşerek öldü. İddia edildiği gibi bu insanlar yollarda ölüme terk edilmedi" diye konuştu.

22 Ekim

ABD Türkiye'nin füze savunma sistemine itiraz etmesi durumunda Ermeni soykırım iddialarını tanıyan bir kararın Kongre'den geçmesinin sürpriz olmayacağını bildirdi.

24 Ekim

Giresun'da 1. Dünya Savaşı sırasında 20 Türk gencinin, Rus Ordusu'nda bulunan Ermeni askerler tarafından kurşuna dizilerek öldürüldüğü iddia edilen yerde toplu mezar kazısı yapıldı.

26 Ekim

Ermenistan Başbakanı Tigran Sarkisyan, Erivan ile Tahran arasındaki ticari ilişkileri güçlendirmek amacıyla İran'a gitti.

28 Ekim

ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden'in ayaküstü bir kişiyle konuşurken Ermenistan Cumhurbaşkanı Sarkisyan'ın kendisini arayarak sözde 'Ermeni Soykırımı'nı tanınamalarını istediğini iddia ettiği video görüntüsü paylaşım sitelerine düştü. Bunun üzerine acil bir açıklama yapan Ermenistan Devlet Başkanlığı, söz konusu iddiayı yalanladı.

30 Ekim

Ankara ile Tel Aviv arasında yaşanan krize rağmen, İsrail'in Ermenistan'a atadığı yeni büyükelçisi "Ermeni soykırımı" demeyi reddetti.

KASIM 2010

11 Kasım

Türkiye'de bulunan Ermenistan Başbakan Yardımcısı Armen Gevorgyan, Türkiye Ermenileri Patrikhanesini ziyaret ederek, aralarında kilise mütevelli heyetleri başkanları, toplumun önde gelen simaları, Ermeni basın mensuplarının da yer aldığı İstanbul Ermeni toplumu temsilcileriyle buluştu.

21 Kasım

Güney Lefkoşa'daki Surp Asdvadzadzin Kilisesi'nde düzenlenen ayine yazılı bir açıklama yollayan Rum Yönetimi Başkanı Dimitris Hristofyas, Güney Kıbrıs'ın her zaman Ermenilerin yanında yer alacağını vurguladı ve Ermeni iddialarının tanınması için uluslararası toplumdan destek istedi.

30 Kasım

Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk ve İnkılapları Tarihi Enstitüsü Başkanı Doç. Dr. Kemal Arı, Sarıgöl’de öğrencilere “Asılsız Ermeni Soykırımını İddiaları” konulu konferansta Ermenilerin sürekli asılsız soykırım yapıldığını dünya ülkelerine anlattığını, ancak bunun gerçeği yansıtmadığını dile getirdi.

ARALIK 2010

1 Aralık

Ermeni cemaati, hasta olan Ermeni Patriği II. Mesrob Mutafyan’ın yerine yeni bir ismin seçilmesi talebiyle Başbakan Erdoğan’a dilekçe gönderdi.

2 Aralık

Ermeni terör örgütü ASALA, Erivan’da düzenlediği basın toplantısında, “ASALA şimdilik düşmanına karşı şekil değiştirmiş mücadelesini sürdürüyor. Ancak biz asker kalmaya devam ediyoruz. Durum gerektirirse Türkiye’ye karşı yeniden savaşa hazırız” açıklamasını yaptı.

7 Aralık

Wikileaks tarafından sızdırılan ABD Dışişleri Bakanlığı yazışmalarında, Fransa’nın, Dağlık Karabağ görüşmelerini “çıkılmaz sokak” olarak değerlendirdiği ve Minsk Grubu üyesi olmasına rağmen “ülkedeki 500 bin Ermeni oyu yüzünden Erivan yönetimine baskı yapma durumunda olmadığını” ABD yönetimine aktardığı bildirildi.

9 Aralık

Ermenistan, Azerbaycan’ın işgal altındaki Zengilan ilçesine Suriye’den Ermeni aileler yerleştirmeye başladı.

13 Aralık

Türk-Amerikan Dernekleri Asamblesi’nin (ATAA) Başkanı Günay Evinç, ABD Temyiz Mahkemesi’nin 1915 olaylarında ölen Ermenilerin mirasçılarının kendilerine ödeme yapılması için sigorta şirketlerine dava açabileceklerine ilişkin kararın, “tek bir yargıcın adli süreci siyasallaştırması” olduğunu belirtti.

14 Aralık

Ermenistan Başkanı Sarkisyan ve ülkenin Ulusal Güvenlik Konseyi, Ermeni Silahlı Kuvvetleri’nin modernizasyonu için beş yıllık “2011-2015 Silah ve Askerî Donanım geliştirilmesi için Devlet Programı” olarak adlandırılan planı onayladı.

16 Aralık

Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkıldığı dönemde arazilerini kaybeden Ermenilerin ABD'de yaşayan torunları, Türk hükümetine ve iki Türk bankasına, kaybettikleri arazinin tazmin edilmesi için 63 milyon doları aşan bir dava açtı.

17 Aralık

- Ermenistan yönetimi, sözde Ermeni soykırımının yüzüncü yılı olan 2015'te yayınlanmak üzere bir film çekmesi için Amerikalı sinema yönetmeni Steven Spielberg'e teklif götürdü.

- ABD'nin 1915 olaylarını "soykırım" olarak tanımasını isteyen tasarı, Temsilciler Meclisi Genel Kuruluna gelmedi.

20 Aralık

- ABD Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi'nin "Ermeni soykırımı" tasarısını Temsilciler Meclisi Genel Kurulu'na getirebileceği belirtilirken, ABD'de yaşayan Azeriler tasarıya karşı kampanya başlattı ve Kongre üyeleriyle temasa geçerek tasarının önlenmesi çağrısında bulundu.

- Ermenilerin Amerika'da başlattığı protesto gösterileri Kanada'ya da sıçradı ve maç için Toronto kentine giden Kobe Bryant, THY ile anlaşma imzaladığı için Ermenilerin protesto gösterisine hedef oldu.

21 Aralık

ABD'nin 1915 yılı olaylarını "soykırım" olarak tanımasını isteyen tasarı, Temsilciler Meclisi'nin gündemine gelmedi ve kadük oldu.

22 Aralık

Amerikalı Ermenilerin ABD'de Türkiye Merkez Bankası ile Ziraat Bankası'na karşı açtığı davanın avukatlarından Mark Geragos, "Tek amacımız para, Türkiye'ye açılan tüm davaların amacı para.. Türkiye akıllı olsa topraklarının bir kısmını Ermenistan'a verirdi. Ağrı Dağı iyi bir peşinat olabilirdi" dedi.

23 Aralık

Demokrat Parti California Milletvekili Adam Schiff, tasarımı Ocak ayında işbaşı yapacak yeni Kongre'ye önümüzdeki yıl yeniden sunma niyetini dile getirdi.

24 Aralık

Washington Büyükelçisi Namık Tan twitter aracılığıyla ABD'deki Türkleri Ermeni tasarısına karşı harekete geçirdi ve Temsilciler Meclisi'nin 77 üyesiyle bizzat görüştü.

28 Aralık

Ermeni lobisinin baskısına rağmen THY'nin tanıtım elçisi olan NBA yıldızı Kobe Bryant'ın ilk tanıtım çekimi yayınlandı.

30 Aralık

Ermenilerin karşı çıktıkları Matthew Bryza'nın Bakü Büyükelçiliğine atanması Ermeni lobisinin tepkisini çekti ve Obama'nın Senato'yu atlatarak aldığı atama kararından rahatsızlık duyduklarını belirttiler.

2011

OCAK 2011

5 Ocak

- Ermeni yanlısı tutumuyla Ankara'nın tepkisini çeken başkan Demokrat Nancy Pelosi, yerini Ermeni tasarılarını desteklemeyen ve Türkiye yanlısı tutumuyla bilinen Cumhuriyetçi John Boehner'e bıraktı.

- Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nde konuşan Cumhurbaşkanı Gül, protokolleri hayata geçirmeyi arzu ettiklerini ve Ermenistan'ın Azeri topraklardan çekilmesi gerektiğini söyledi.

17 Ocak

- Güney Kıbrıs Rum Kesimine, Ermeni işadamlarıyla birlikte giden Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan, GKRY lideri Dimitris Hristofyas'la görüştü. Sarkisyan görüşmede, "Türkiye, geçmişi ile barışmadan ve komşularıyla yapıcı ilişkiler geliştirmeden AB'ye üye olamaz" dedi.

- Atina'da Ermenistan Cumhurbaşkanı Sarkisyan onuruna bir akşam yemeği veren Yunan Cumhurbaşkanı Papulyas, "Yunanlılar da Ermeniler de aynı barbar tarafından katledildi" dedi.

23 Ocak

Ermeni sanatçı Charles Aznavour, Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas

Sarkozy'nin cumhurbaşkanı seçilmeden önce Ermeni asıllı Fransızlara "Ermeni soykırım inkârına ceza" yasası ile ilgili vermiş olduğu sözü unuttuğunu ileri sürerek fikrini değiştirmedeği takdirde, zamanı gelince ona verilecek oylarla ilgileneceğini, eğer isterse Fransa'daki tüm Ermenilerin onun arzusu yönünde oy kullanacağını söyledi.

27 Ocak

İsveç Entegrasyon Bakanı Erik Ulenhag'ın Yahudi Soykırımını Anma Günü münasebetiyle yaptığı bir konuşmada Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı İmparatorluğu'nda bir milyon Ermeni'nin öldürüldüğünü söyledi.

28 Ocak

ABD'de Ermeni nüfusunun en yoğun yaşadığı eyalet olan California'nın yerel meclisine 1915 olaylarına ilişkin Ermeni iddialarını içeren bir tasarı sunuldu ve "1915-1923 Ermeni Soykırımını Anma Günü"nü ilan edilmesi istendi.

29 Ocak

Washington'da Beyaz Saray'a yakın bir bölgede kurulması planlanan fakat mahkemelik olan sözde 'Ermeni Soykırımını Anıtı ve Müzesi' projesine ilişkin davayı Amerika Ermeni Asamblesi (AAA) kaybederken, Ermeni asıllı Gerard L. Cafesjian'ın müze yapımı için AAA'ya bağışladığı mülklerin tekrar Cafesjian Ailesi Vakfı'na verilmesi kararlaştırıldı.

31 Ocak

- İsveç Entegrasyon Bakanı Erik Ullenhag, Adolf Hitler'in bir konuşmasına atıfta bulunarak, I. Dünya Savaşı sırasında Türkler tarafından, yaklaşık bir milyon Ermeni ile yarım milyon Asuri/Süryani ve Keldani'nin soykırıma maruz kaldığını iddia etti.

- 1923Turk Grup adlı Türk hacker grubu, Ermeni soykırımı iddialarını yayınlayan 6 bin 713 yabancı medya kuruluşu ile devlet sitesini hackledi.

ŞUBAT 2011

3 Şubat

Türkiye'nin Washington Büyükelçiliği rezidansında düzenlenen Türk ve Ermeni genç müzisyenlerin dostluk konserinde ünlü Türk ve Ermeni sanatçıların eserleri yorumlandı.

4 Şubat

- Pakistan'ın Bakü büyükelçisi Abdul Hamit, "Pakistan, Ermenistan'ı devlet olarak tanımıyor, "uluslararası hukuku açıkça çiğneyen, diğer bir ülkenin topraklarını işgal eden ülke Pakistan'ın dostu olamaz" dedi.

- 'Türk –Ermeni İlişkileri' başlıklı etkinlikte, Ermeni teröristler tarafından katledilen Türk diplomatları anısına London School of Economics'de Amerikalı tarihçi Profesör Justin McCarthy'nin konuşmacı olarak katıldığı bir konferans düzenlendi.

5 Şubat

London School of Economics Üniversitesinde, "Türk-Ermeni İlişkileri: Önyargı, Aldatma ve Ermeni Sorunu" başlıklı bir konferans veren Prof. Justin McCarthy, Türkiye'de Ermeniler konusunda yaşanan sorunların kaynağı olarak, İngiliz ve Amerikan yazılı basınında yer alan taraflı yayınları gösterdi ve Türkiye ile Ermenistan arasındaki sorunun "kurgu" olduğunu söyledi.

10 Şubat

Ukrayna Dışişleri Bakanı Kostantin Grishchenko, Ermenistan ziyareti sırasında Soykırım Anıtını ziyaret etti ve özel deftere "*Ermeni halkının 1915'te çektiği acılar anlaşılabilir ve bunlar 1932-1933 yıllarında tarihlerinin en trajedik dönemini yaşamış Ukrayna Halkına yabancı değildir*" diye yazdı.

16 Şubat

Çin Dışişleri Bakanı Yang Jiechi, Erivan'da Soykırım Anıtını ziyaret etti.

22 Şubat

Prof. Dr. Hikmet Özdemir, Azerbaycan Bakü Devlet Üniversitesi ve Azerbaycan Diller Üniversitesi'nde öğrencilerle bir araya gelerek, "1915'ten 2015'e Ermeni Faaliyetleri" başlıklı bir konferans verdi.

24 Şubat

- ASALA, Ermenistan'daki ekonomik sıkıntılar nedeniyle yaşanan göçle ilgili yayımladığı açıklamada, "Nüfus azalması, Türkiye ve Azerilerin gerçekleştirdiği soykırımdan daha büyük bir tehdit" dedi.

- Ermenilerin Erzurum, Van, Trabzon ve Rize'de yaptıkları katliamların yer aldığı ve bugüne kadar hiç yayınlanmayan Rus arşivinden alınan görüntüler ASİMED tarafından www.therealhistory.org sitesinde yayınlanmaya başladı.

26 Şubat

Ermeni Silahlı Kuvvetleri'nin gerçekleştirdiği Hocalı Katliamı'nın 19'uncu yıl dönümünde hayatını kaybedenler Türkiye'de ve dünyanın çeşitli yerlerinde törenlerle anıldı.

MART 2011

2 Mart

- Avusturya'da yayınlanan *Austrian Der Standard* gazetesine konuşan Nalbanyan, "Ne oldu da protokoller imzalanmadı?" şeklindeki soru üzerine, "Bunu Türklere sormanız lazım. Muhtemelen hiçbir şey olmadı. Her durumda Türkler güvenilmez olduklarını gösterdi" diye konuştu.

- Bayburt'ta "Kafkasya Politikaları, Türkiye-Azerbaycan-Ermenistan İlişkileri" konulu bir konferans veren Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu, Türkiye'nin, "ortak tarihçi komisyonu kurulması" teklifinin hiçbir zaman Ermenistan ve diaspora tarafından kabul edilmeyeceğini söyledi.

8 Mart

Bir grup Ermeni, 1915 yılında Türk hükümeti tarafından Ermenilerden ele geçirilen altın veya diğer varlıklara ilişkin bilgilerin açıklanması amacıyla, ABD Merkez Bankası FED'e dava açtı.

11 Mart

İsveç Parlamentosu Ermeni soykırım iddialarını kabul eden ve Asuri, Süryani, Keldani ve Pontus Rumlarının da Osmanlı İmparatorluğu zamanında soykırıma uğradığını iddia eden bir karar tasarısını bir oy farkla kabul etti.

12 Mart

Senato önünde yaptığı bir konuşmada Fransız şarkıcı Charles Aznavour Ermenilerin Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarında Fransa'nın yanında yer aldığını, hiç bir Türkün ise Fransız forması taşımadığını belirtti.

13 Mart

11 Mart 2010 tarihinde İsveç Parlamentosunda kabul edilen sözde Ermeni soykırımı tasarısı Türk ve Azeri derneklerinin katılımıyla protesto edildi.

15 Mart

- Katalunya Cumhuriyetçi Solu (ERC) tarafından dün İspanya Meclisinin Dışişleri Komisyonu'na sunulan Ermeni iddialarının tanınmasına yönelik bir öneri, 2'ye karşı 31 oyla kabul görmedi.

- Taşnak Partisi, bir bildiri yayınlayarak Moskova Antlaşması'nın geçersiz olduğunu çünkü Ermenistan'ın katılımı ve rızası olmadan yapıldığını söyledi.

20 Mart

Amerikalı tarihçi Justin McCarthy, yaptığı bir konuşmada herhangi bir soykırım olmadığını belgelerle göstermelerine rağmen, insanların kafalarına yerleştirilen “korkunç Türk miti” nedeniyle bu yanlış inanın sürdüğünü söyledi.

21 Mart

Paris'te devam eden 31'inci Kitap Fuarı'ndaki Türk standı, Ermeni Gençler Birliği üyeleri tarafından “Zavallı Türkiye, ölü Türkiye, Ermeni soykırımını kabul et” sloganlarıyla taciz edildi.

26 Mart

İstanbul'da bir sempozyuma katılan Dışişleri Bakanı Davutoğlu, “2015, Ermeni meselesi başta olmak üzere, bizimle tarihî hesaplaşma yapmak isteyenlerle yüzleşme yılımız olacaktır” dedi.

29 Mart

Arjantin'de bir federal mahkeme “Türk Devleti'nin Ermenistan'a yönelik 1915-1923 döneminde soykırımı suçu işlediğine” karar verdi.

30 Mart

Türkiye, tarihinde ilk defa Ermeni asıllı bir Türk vatandaşına büyükelçilik önerdi. Ancak, teklifin yapıldığı ünlü ekonomist Daron Acemoğlu, büyükelçilik teklifini geri çevirdi.

31 Mart

- Ermeniler tarafından öldürülen 50 bine yakın Azerbaycanlı çeşitli törenlerle anıldı.

- Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan, bir basın toplantısında ABD Başkanı Barack Obama'dan bu yıl “soykırım” sözcüğünü kullanmasını şahsen istediğini açıkladı.

- Dışişleri Bakanı Davutoğlu, Ermenistan gazetesine verdiği mülakatta Türkiye'nin, Ermenistan'la ilişkileri nedeniyle Azerbaycan'ı kaybetmeye göze alamayacaklarını, Ermeni Diasporasını kendi Diasporaları olarak gördüğünü çünkü kişilerin farklı ülkelere Türkiye'den gittiğini söyledi.

NİSAN 2011

3 Nisan

Verdiği bir mülakatta Dışişleri Bakanı Davutoğlu, tüm Ermenileri aynı kategoride görmemek gerektiğini, Ermeni Diasporasındaki makul Ermenilerle temasa geçmek istediklerini belirtti.

4 Nisan

- Türk Dışişleri Arjantin mahkemesinin Ermeni soykırım iddialarına ilişkin kararına tepki göstererek gayri ciddi kararı kınadıklarını, reddettiklerini ve kararın hukuk sisteminin istismarı olduğunu ifade etti.

- Tarihçi Doç. Dr. Ahmet Halaçoğlu'nun hazırladığı *40 Soruda Ermeni Meselesi El Kitabı* yayımlandı.

5 Nisan

- Tarihçi yazar Şükrü Server Aya, New York Türk Evinde Ermeni soykırım iddialarının çürütüldüğü bir konferans verdi.

- Dışişleri Bakanlığı, yaptığı açıklamada, son dönemde yurt dışında Türkiye'nin tanıtımı amacıyla gerçekleştirilen faaliyetlere yönelik bazı Ermeni grupların saldırılarında artış olduğunu söyledi.

7 Nisan

- Taşnak Ermeni Devrimci Federasyonu'nun (ARF) lideri Vahan Hovhannisyanyan, Ermenistan'ın başkentinin Kars olması gerektiğini söyledi.

- Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, Fransız Senatosu'nda beş yıldır rafa kaldırılan, ancak Sosyalist Parti mensubu bir grup milletvekili tarafından 4 Mayıs'ta gündeme getirilecek "Ermeni soykırımını inkâr edenlere para ve hapis cezası getiren" yasayı desteklemeyeceklerini açıkladı.

14 Nisan

ABD Kongresi'nde, Ermeniler tarafından 1915 yılı olaylarının yıldönümü olarak kabul edilen 24 Nisan öncesinde anma töreni düzenlendi.

15 Nisan

Macaristan Parlamentosu, Ermenilerin Karabağ'da Azerilere karşı toplu katliam gerçekleştirdiğini kabul eden ve Azerbaycan işgalinin sonlandırılması gerektiğini savunan bir karar tasarısını Meclise sundu.

20 Nisan

- *Aghet* adlı filme tepki olarak Ermeni iddialarına karşı başlatılan kampanya çerçevesinde toplanan 7 bin 800'den fazla imza Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti Başbakanlığına teslim edildi.

- Fransa Ermenileri, Sarkozy'nin önce "soykırımın inkârının cezalandırılması" yasa tasarısı için destek vaadinde bulunduğunu, Cumhurbaşkanı seçildikten sonra Ankara'ya tam tersi sözler verdiğini söyledi.

21 Nisan

Mehmet Perinçek, Moskova'da *Rus devlet arşivlerinden 120 belge ile Ermeni meselesi* adlı bir kitap yayınladı.

23 Nisan

- ABD Başkanı Obama, yaptığı '24 Nisan' açıklamasında, 1915 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun son günlerinde 1,5 milyon Ermeni'nin katledildiğini veya ölüme yürüdüğünü belirterek, *Meds Yeghern*'i (büyük felaket) anarken ve ölenlerin hatıralarını onurlandırırken, "kendimizi bu gibi yıkıcı olayların hiçbir zaman tekrarlanmamasını sağlamaya adıyoruz" ifadesini kullandı.

- Yaklaşık 10 bin kişi, Erivan'da soykırım anıtına kadar yürüyüş yaptı ve Türk bayrağını ateşe verdi.

24 Nisan

- Paris'te, Ermenilerin sözde Ermeni soykırımının yıldönümü olarak kabul ettikleri 24 Nisan günü nedeniyle yürüyüş düzenledi. Yürüyüş sırasında göstericiler Türk bayrağını yaktı.

- Türkiye'nin Moskova Büyükelçiliği önünde toplanan Ermeni diasporasından göstericiler 1915 olaylarının yıl dönümünde protesto gösterisinde bulundu.

- Washington Büyükelçiliği önünde Ermeniler gösteri yaparken, Türkler de aynı yerde gösteri yaptı.

- Taksim'de Türklerden oluşan büyük bir grup, Ermenileri savunarak "bu acı hepimizin" yazan pankartlarla gösteri yaptı.

- Yaklaşık 30 kişilik "Türk Milliyetçileri" adını taşıyan bir grup Taksim'de düzenlenen gösteriye karşılık "Türkiye Türktür, Türk kalacaktır" ve "burası Türkiye, ya sev ya da terk et" sloganları attı.

- Dışişleri Bakanı Davutoğlu, Obama'nın 24 Nisan mesajının, tek yanlı ve tarihi tek bir perspektiften okuyan bir açıklama olduğunu, Türklerin acılarını da paylaşan bir mesaj sunabilseydi daha yararlı olacağını söyledi.

25 Nisan

ABD Başkanı Obama'nın 24 Nisan açıklamasına karşılık olarak ABD'deki Amerika Ermeni Ulusal Komitesi, Obama'nın ihanet ettiğini ve sicilinin utanç verici olduğunu öne sürdü.

26 Nisan

- Mehmet Perinçek, Berlin'de "Rus Arşiv Belgelerinin Işığında Ermeni Meselesi" konulu bir konferans verdi ve "Rus arşivleri tartışmaya mahal bırakmadan olayların soykırım olmadığını belgelemektedir" dedi.

- PKK lideri Murat Karayılan 24 Nisan nedeniyle Ermenilere taziyelerini sundu ve bu tarihin Ermenilerin katledilmesi ve sürülmesi günü olduğunu söyleyerek Türkiye'nin tarihini kabul etmesi gerektiğini söyledi.

27 Nisan

Kanadalı gazeteci yazar Scott Taylor, BBC tarafından yayımlanan söyleşide yabancı parlamentoların 1915 olaylarının "soykırım" olduğu yönünde karar vermelerini anlayamadığını ve hiç kimsenin Ermeni sorunu konusunda arşivleri okumadığını, parlamentoların bilmedikleri konuda karar almak yerine arşivlerin açılması için gayret gösterecekleri, hayırlı bir iş yapmış olacaklarını vurguladı.

30 Nisan

New York Times Meydanı'nda 7'ncisi düzenlenen ve ABD Başkanı Ronald Reagan'ın hukuk danışmanı Bruce Fein'in de katıldığı "Ermeni Yalanlarına Son ve Şehitlerimizi Anma Mitingi" gerçekleştirildi.

MAYIS 2011

4 Mayıs

- Fransız Senatosu, "Ermeni soykırım inkârına bir sene hapis ve 45.000 Euro para cezası" öngören tasarımı 74 oya karşılık 196 oy ile reddetti.

- BM Ermenistan daimi temsilcisi Dafina Gercheva, Ermenistan ekonomisinin acılı resesyondan çıkmak için Diasporanın yardımına ihtiyacı olduğunu beyan etti.

5 Mayıs

Litvanya Başkanı Dalia Grybauskaite, Ermenistan ziyareti sırasında Ermeni Soykırımı kurbanları Tsitsernakaberd Anıt kompleksini ve Ermeni Soykırımı Müze-Enstitüsü'nü ziyaret etti.

8 Mayıs

Türkiye'deki Ermeni aydınlara, Ermenistan Diaspora Bakanı Hranuş Hagopyan tarafından İstanbul'da ödül verilirken Yazar Mıgırdıç Margosyan, "Ermenistan'dan herhangi bir bakan olabilir fakat ben bir Diaspora Bakanı'nın Türkiye'de olmasını arzu etmezdim. Ben binlerce yıldır yaşadığım topraklarda yaşıyorum. Diaspora değilim. Bu yaşanan, korkunç bir ironi" diye konuştu.

16 Mayıs

Verdiği bir mülakatta, Ermenistan Cumhurbaşkanı Sarkisyan, Ermenistan'ın Türkiye ile ilişkilerinin normalleşmesi için, önce Türkiye'nin "Ermeni soykırımı"na tanınması gerektiğini söyledi ve Batı Ermenistan topraklarının iadesi ve "soykırım" için tazminat üzerine vurgu yaptı.

24 Mayıs

ABD'de yaşayan Ermenilerin kurduğu bir derneğin 1915 olayları sırasında Osmanlı'nın el koyduğunu iddia ettiği altın ve diğer varlıklarla ilgili ABD Merkez Bankası FED'in İcra Kurulu aleyhinde açtığı davada Fed, mahkemenin davayı düşürmesini talep etti.

29 Mayıs

1981 yılında Ermeni terör örgütü ASALA'yı protesto etmek için başlatılan ve daha sonra festivale dönüşen Türk Günü Yürüyüşü'nün 30'uncusu New York'ta gerçekleştirildi.

31 Mayıs

İsrail Parlamentosu (Knesset) Başkanı Reuven Rivlin, Ermeni "soykırımı"na anmak için Knesset Genel Kurulu'nda yıllık bir oturum düzenlemek istediğini açıkladı ve "başka halkların trajedilerini tanımak, Yahudi ve İsraili olarak benim görevim" diye konuştu.

HAZİRAN 2011

1 Haziran

Ermenistan Cumhuriyetçi Parti'li milletvekili Gagik Minasyan AGİT Minsk

Grubu'nun Karabağ sorununda, zaman içinde Ermeni tarafının tutumuna giderek daha fazla eğilim gösterdiğini söyledi.

13-15 Haziran

Kanadalı Ermenilerden oluşan bir grup Toronto Türkiye Başkonsolosluğu karşısında 72 saat süren bir açlık grevi eylemi düzenledi ve Türkiye'de insan hakları ihlalleri ile sözde Ermeni soykırımının tekzibini protesto ettiler.

14 Haziran

- Kanadalı Ermeni gençlerin protestosuna karşı protesto düzenleyen Türk ve Azeri aktivistler, Ermeni çeteleri tarafından gerçekleştirilen katliamlar, Azerbaycan topraklarında devam eden Ermeni işgali, Hocalı'da gerçekleştirilen soykırım ve tüm bunlara karşın Ermeniler tarafından Türk ve Azeriler aleyhinde yapılan karalama kampanyalarına ilişkin broşürler dağıttı.

- Amerikan Kongresi'ne H.Res.306 sayılı ülkesindeki Hıristiyan eserleri korunmasını ve el konmuş kilise mallarını iade etmesini Türkiye Cumhuriyeti'nden talep eden karar tasarısı Cumhuriyetçi üye Edward R. Royce tarafından sunuldu.

20 Haziran

ABD kanalı PBS, aralarında Vahagn Dadrian, Israel Zarni, Peter Balakyan ve Tesa Hofman'ın da bulunduğu uzmanların görüşlerine yer verildiği, 1915 olaylarına ilişkin Ermeni iddialarının tarihî gerçek gibi sunulduğu ve Türkiye'nin inkarcılıkla suçlandığı bir belgesel yayınladı.

24 Haziran

Paris'te toplanan Parlamentolar Arası Ortodoks Asamblesi, Osmanlıların Ermenilere, Rumlara ve Süryanilere karşı uyguladığı "soykırımı" kınayan ve sorumluluğunu kabul etmesini isteyen bir kararı oybirliğiyle kabul etti.

TEMMUZ 2011

5 Temmuz

- Hrant Dink Vakfı'nın gerçekleştirdiği "Ermenistan-Türkiye Gazeteci Diyalog Programı" çerçevesinde 7 kişilik Türk gazeteci grubu, Ermenistan'da temaslarda bulundu.

- Vatikan Gizli Arşivler Yetkilisi Piskopos Segio Pagano, Ermenilerin katli hakkında belgeler içeren bir kitabın yayınlanmasına katılacağını ve bu belgelerin çoğunun Türklerin Ermenilere yaptığı mezalimle ilgili olduğunu, bunları okuduğunda acı ve dehşet içinde olduğunu söyledi.

13 Temmuz

ABD Başkanı Obama'nın Erivan'a atadığı Büyükelçi John Heffern, Senato mülakatında, Demokrat Partili soykırım yanlısı Senatör Robert Menendez'in tüm baskılarına rağmen 1915 olaylarını "soykırım" olarak adlandırmayı reddetti.

20 Temmuz

ABD Dış İşleri Komitesinde yapılan oylama sonucu Türkiye'den "ülkedeki Hristiyanların haklarına tam olarak saygı göstermesini" isteyen H.Res. 306 sayılı tasarı 43'e karşı 1 oyla kabul edildi

22 Temmuz

Türkiye'nin talebi üzerine 306 sayılı tasarıda Türkiye'yi rahatsız eden, Osmanlı İmparatorluğu'nu, Hristiyanlara yönelik "kasıtlı yok etme" politikası izlemekle suçlayan bölüm metinden çıkarıldı.

23 Temmuz

Ermenistan'da bir öğrencinin, "Batı topraklarımızı Ağrı Dağı ile birlikte geri alabilecek miyiz" sorusuna yanıt veren Başkan Sarkisyan, "Bu sizin neslinize bağlı. Mesela benim nesil üzerine düşen görevi başarıyla yerine getirdi. 90'lı yıllarda vatanımızın parçası Artsah'ı (Karabağ bölgesini) düşmanın elinden kurtardık. Her neslin bir görevi vardır. Sizin de ileride bizim gibi görevinizi yerine getirip getirmeyeceğiniz birlik ve beraberliğinize bağlıdır" diye cevap verdi.

27 Temmuz

Bakü'den Başkan Sarkisyan'a seslenen Başbakan Erdoğan, Sarkisyan'ın, "Dağlık Karabağ'ı biz aldık, yeni nesil de Ağrı'yı alsın" şeklindeki sözleri için özür dilemesini istedi ve Ermenistan'ın geleceğinin karanlık olduğunu belirterek "gelecek kuşakları, yeni nesilleri kin ve nefretle donatmak devlet adamlığına yakışmaz" diye konuştu.

28 Temmuz

- Sarkisyan'a yanıt veren Başbakan Erdoğan'ın sözlerine tepki olarak Ermenistan Dışişleri Bakan Yardımcısı Şavarş Koçaryan "Sarkisyan'ın sözleri ciddi, kapsamlı ve hesap edilerek söylenmiş sözlerdir. Eğer Türkler bunu bu şekilde görmüyorsa, o zaman işlerine bu şekilde geliyordur" diye konuştu.

- Başbakan Erdoğan'ın, Ermenistan Cumhurbaşkanı Sarkisyan'ın sözlerine tepki göstererek özür dilenmesini istemesi üzerine *Jerusalem Post* gazetesi,

“Erdoğan bir özür daha istiyor, bu sefer Ermenistan’dan, kim Erdoğan’dan Kuzey Kıbrıs’ın işgali için özür dilemesini isteyecek?” diye yazdı.

- Ermenistan’da Cumhuriyet Partisi Sözcüsü Eduard Sharmazanov, hiçbir Ermeni neslinin Ararat Dağı’nı Ağrı Dağı ve Batı Ermenistan’ı Doğu Anadolu olarak kabul etmeyeceğini söyledi.

29 Temmuz

Türkiye Stratejik Araştırmalar Merkezi (TÜRKSAM) Başkanı Sinan Ogan, Ermenistan Cumhurbaşkanı Sarkisyan’ın açıklamalarından ötürü özür dilememesi halinde, bu ülkeye hâlihazırda uygulananlardan daha sert yaptırımlar uygulanması gerektiğini ve sözlerinin savaş ilanı anlamına geldiğini söyledi.

AĞUSTOS 2011

9 Ağustos

Van’a giden Türkiye Ermenileri Patrik Genel Vekili Başepiskopos Aram Ateşyan, Cumhurbaşkanı Sarkisyan’ın Karabağ ve Ağrı Dağı ile ilgili sözlerine ilişkin, “Bu konuyu söylemişse bir siyasi öndere yakışmayan sözlerdir” dedi.

10 Ağustos

Ermeni siyasi uzman Galust Grigoryan, Erivan’ın resmî politikalarının yalanlar üzerinde kurulduğunu belirterek, “Yalanlar devletimizi bitirecek. Böyle devam ederse, Azerbaycan’a yaşamak için başvuracağız” dedi.

15 Ağustos

ABD Senatosu’ndan Robert Menendez’in Türkiye’de 1915’ten sonra, o ana kadar mevcut Ermeni kiliselerden kaçının hâlâ aktif olduğu’ yönündeki sorusuna Ricciardone’nin Türkiye’deki kiliselerin büyük çoğunluğunun hâlâ var olduğu ve hizmet verdiği yönündeki cevabı Ermenileri kızdırdı.

18 Ağustos

Rusya’nın Tver bölgesindeki Kimri şehirde 1915’e ilişkin yazıların bulunduğu sözde Ermeni soykırımını anıtı açıldı.

21 Ağustos

“Azerbaycan, Dağlık Karabağ’ın bağımsızlığını ne denli erken tanırsa o kadar iyi olur çünkü bu adım herkesin çıkarına” diyen Ermenistan Başkanı Sarkisyan, Karabağ’ın eninde sonunda uluslararası düzeyde tanınacağından kuşku duymadığını da söyledi.

22-23 Ağustos

Erivan'a istişareler için giden İsrail heyeti, sözde Ermeni soykırım anıtını ziyaret etti ve "Ermeni trajedisi hakkında özel duyarlılığı" ifade etti.

27 Ağustos

Türkiye'de gayrimüslim vakıflarının mallarına getirilmiş kısıtlamalar Kanun Hükmünde Kararname ile kalktı ve malların Gayrimüslim Vakıfları adına tescili mümkün hale geldi.

29 Ağustos

İsrail Dışişleri Bakan Yardımcısı Danny Ayalon, Ermenilere verdiği bir mülakatta İsrail'in Ermeni trajedisini hiç bir zaman inkâr etmediğini, ancak bu konuda Türkiye-Ermenistan arasındaki tartışmaya taraf olmak istemediğini söyledi.

EYLÜL 2011

4 Eylül

Katıldığı bir programda "Soykırım kelimesi beni rahatsız ediyor" diyen Fransız şarkıcı Charles Aznavour'u Fransa'daki Ermeni diasporası "inkârcılık" ve "davalarına ihanetle" suçladı.

5 Eylül

1915 olaylarının 100. yıldönümü olan 2015 için Ermeni Diasporası'nın tüm dünyada başlattığı propaganda çalışmalarına karşılık Dışişleri Bakanlığı, bunları engellemeleri için büyükelçiliklere "Dikkatli olun. Diaspora ile yakın temasa geçerek, bu faaliyetleri engelleyin" diyen kriptö gönderdi.

7 Eylül

Asılsız Soykırım İddialarıyla Mücadele Derneği'nin web sitesinde 1973 yılında başlayan ve uzun yıllar devam eden Ermeni teröristlerin faaliyetleri belgeselleştirilerek videoları yayınlanmaya başlandı.

11 Eylül

Van Gölü'ndeki Akdamar Adası'nda bulunan tarihî Surp Haç Kilisesi'nde geçen yıl 95 yıl aradan sonra ilk kez yapılan ayin tekrarlandı.

19 Eylül

ASALA'ya benzer bir örgüt olan ve üyelerine her türlü askerî eğitim verilen "Amerikan Ermeni Lejyonu", Ermenistan'ın düşmanı addedilen

ülke ve gruplara karşı ‘mücadele etmek’ amacıyla kuruldu ve www.americanarmenianmilitia.com sitesinde neo-ASALA örgütlerinin faaliyetlerini açıkladı.

27 Eylül

Fransa’da gelecek yıl düzenlenecek cumhurbaşkanlığı seçimlerinin en güçlü adaylarından Sosyalist François Hollande, 1915 olaylarının inkârının suç sayılmasını öngören yasa teklifinin tekrar senato gündemine alınması konusunda Ermeni diasporasına söz verdi.

EKİM 2011

7 Ekim

Erivan’da ‘Soykırım anıtını’ ziyaret eden Fransa Başkanı Sarkozy, burada Ankara’ya ‘Ermeni soykırımını’ tanıma çağrısında bulundu ve “Türkiye, bu yılın sonuna kadar soykırımı tanımazsa konu yine parlamentoya gelir” diye konuştu.

11 Ekim

Atatürk Üniversitesi Türk-Ermeni İlişkileri Araştırma Merkezi Müdürü Doç. Dr. Erol Kürkçüoğlu, “ Biz tarihimizin her sayfasıyla, her anıyla yüzleşmeye hazırız. Çünkü bizim tarihimizde ‘soykırım’ bir insanlık ayıbı olarak kabul edilmektedir” dedi.

13-15 Ekim

Kars’ta, Kafkas Üniversitesinde, 1921 tarihli Kars Antlaşmasının 90. yılı için bir Sempozyum yapıldı fakat Ermenistan’dan hiç katılan olmadı.

17 Ekim

Sözde Ermeni soykırımını çürüten, Türkiye’den resmî kurumların sitelerinin de aralarında olduğu internet sitelerine yönelik Amerikan üniversitelerinde uygulanan yasak, Türk öğrencinin davası sonrası kaldırıldı.

22 Ekim

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi’nde konferans veren Avrasya İncelemeleri Merkezi Başkanı emekli Büyükelçi Ömer Engin Lütem, Ermeni soykırımı iddialarıyla ilgili, “Bu müthiş bir inanç haline gelmiş, ikinci bir din gibi bir şey olmuş” dedi.

24 Ekim

Diyarbakır’daki Surp Giragop Kilisesi 30 yıl aradan sonra 1500 Ermeni’nin katıldığı ayinle yeniden ibadete açıldı.

KASIM 2011

1 Kasım

Sözde Ermeni soykırımını inkâr etmenin suç olduğu İsviçre’de “Ermeni Soykırımı emperyalist bir yalandır. 1915’te soykırım yapmadık vatanımızı savunduk” dediği için yargılanıp para cezasına çarptırılan Doğu Perinçek’in Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne açtığı davada, mahkeme Türkiye’den de görüş bildirmesini istedi; Türkiye davaya Perinçek’in lehine görüş bildirerek katıldı.

7 Kasım

Halk Hareketi Birliği’ne (UMP) üye milletvekilleri, Cumhurbaşkanı Sarkozy’ye 1915 olaylarıyla ilgili Ermeni iddialarının kabul edilmemesinin suç sayılmasını öngören yasa teklifinin tekrar Senato gündemine alınmasının Türk-Fransız ilişkilerine ve iş dünyasına zarar vereceği uyarısında bulundu.

11 Kasım

ABD’deki etkin Ermeni lobi kuruluşlarından Amerika Ermeni Ulusal Komitesi (ANCA), ABD eski Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice’ın, kitabında belirttiği, ABD’nin sözde Ermeni soykırımını tanınmasına iki defa engel olduğuna yönelik açıklamaları nedeniyle bir mektup yazarak kınadı; güçlü bir Ermeni öğrenci topluluğunun bulunduğu Stanford Üniversitesi’nde siyaset bilimi profesörü olan Rice’ın kovulmasını istedi.

14 Kasım

Ermeni ve İsrail lobisi, U.S. Bell Helicopter Textron tarafından imal edilen taarruz helikopterlerinin Türkiye’ye satışına karşı bir kampanya başlatmış ve Türkiye-İsrail ilişkilerindeki gerginliği neden göstererek Kongre üyelerini tasarıyı reddetmeye çağırmıştı. Ancak ABD Kongresi, Türkiye’ye AH-1W Super Cobra taarruz helikopterleri satışını onayladı.

17 Kasım

Amerika Ermeni Ulusal Komitesi (ANCA), web sitesi üzerinden bir mektup kampanyası başlatarak ABD genelindeki Ermeni ve Rum Amerikalıları Kongre üyelerini Türkiye ve Amerikan Yerlileri arasındaki ticari ilişkilerin geliştirilmesine yönelik yasa tasarısını reddetmeye çağırdı. Ancak tasarı kabul edildi.

18 Kasım

Fransa Dışişleri Bakanı Alain Juppe ile görüşmelerinin ardından ortak bir basın toplantısı düzenleyen Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Juppe’nin

Türkiye'nin yaptığı ortak tarih komisyonunun hayata geçirilmesi konusunda çağrıda bulunduğunu ve bu komisyonun toplantısına ev sahipliği yapabileceklerini belirttiğini söyledi. Ermeni Taşnak Partisi bunun sözde Ermeni soykırımının “doğruluğu” üzerine gölge düşürdüğünü ve açıklamanın “kabul edilemez” olduğunu söyledi.

28 Kasım

Avustralya Federal Meclisi'nde bir grup milletvekili, “Ermeni, Rum ve Süryani soykırımı” iddialarını gündeme getirerek hükümeti ve parlamentoyu, “soykırımları” resmen tanımaya çağırdı.

30 Kasım

Erivan'ın eski Belediye Başkanı Vahan Khachatryan, sözde soykırım iddialarını gündemde tutmanın kendilerine bir faydasının olmadığını belirterek, bunu ABD ve Avrupa'da yaşayan Ermeni Diasporasının gündeme getirdiğini söyledi.

ARALIK 2011

2 Aralık

Anayasa Mahkemesi başkanı ve Fransa'da ölüm cezasını kaldıran eski adalet bakanı olan Prof. Robert Badinter, “Fransa bu olayda taraf değil. Yarın Türk Parlamentosu da ‘Fransız devleti soykırım uygulamıştır’ diye bir karar çıkarsa ne yapacaksınız?” diye konuştu.

10 Aralık

Dışişleri Bakanlığı, yaptığı bir açıklamayla Ermeni soykırımı iddialarının reddini suç sayan tasarının yeniden gündeme geldiği Fransa'yı uyardı ve “Türkiye ve Fransa'nın ikili ve uluslararası düzeyde işbirliği imkânlarını arttırabilecekleri istikrarlı bir döneme girilmişken, bu defa telafisi mümkün olmayacak adımların atılmaması ümit edilmektedir” dedi.

14 Aralık

- Türkiye'yi Hristiyan kültürel mirasını yok etmekle itham eden H.Res.306 kodlu yasa tasarısı, Ermeni yanlısı Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komitesi üyeleri Howard Berman ve Edward Royce'un çabalarıyla üç vekilin bulunduğu bir sırada gelen iki oyla Genel Kurul'da kabul edildi.

- Paris eski Büyükelçisi Uluç Özülker, Fransa'da soykırımın inkârını cezalandıran inkâr yasasının Fransa Anayasasına aykırı olduğunu vurgulayarak, “Fransa'da anayasa mahkemesine götürmek lazım bunu” diye konuştu.

- Fransa'da Tarihe Özgürlük Derneği Başkanı, Fransız tarihçi Pierre Nora, Cumhurbaşkanı Sarkozy'nin soykırımı inkârı suç sayan yasayı daha önce reddettiği halde yeniden gündeme getirmesinin tamamen politik olduğunu ve 'Ermeni diasporasında izahsız bir tutku haline gelen' tasarının bu kez yasalaşacağını söyledi.

15 Aralık

- Dışişleri Bakanı Davutoğlu, Fransız Meclisine seslenerek, "Bu yapılmak istenen (Ermeni soykırım iddialarının reddedilmesini yasaklamak) ortaçağ zihniyetidir. Bu ortaçağ zihniyetinin Fransa'da yaşanması Avrupa için en büyük tehlikedir" dedi.

- ABD'de 1915 olaylarında ölen Ermeni yakınlarının sigorta şirketlerine dava açabileceği yönünde yasa çıkaran California eyaletine Hawaii, Nevada, Massachusetts ve Rhode Island eyaletlerinden de destek geldi.

20 Aralık

Türkiye Ermeni Patrikliğinden Ermeni iddialarının reddedilmesini suç sayan yasa teklifinin Fransa Meclisi genel kurulundaki oylamasına ilişkin yapılan açıklamada, "1600 yıllık koskoca bir tarihi ve hepimizi bekleyen aydınlık bir geleceği o acı olayların gölgesine terk edemeyiz" denildi ve Türk ve Ermenilerin kökenlerinin birbirine karışmış olduğu ifade edilerek, yapılan her olumsuz müdahalenin iki ülke arasındaki sürece zarar vereceğinin düşünüldüğü bildirildi.

21 Aralık

- Taraf gazetesinin Ermeni asıllı yazarı Markar Esayan, Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy'nin seçimlerde Ermeni seçmenden oy almak için ikiyüzlü davrandığını söyledi.

- Ermeni kökenli gazeteci-yazar Etyen Mahçupyan, Ermeni iddialarının inkarını suç sayan yasa tasarısının Fransa Parlamentosunda görüşülmesinin, Ermenilere kendileriyle dalga geçiliyormuş gibi hissettirdiğini ve Sarkozy'nin, Ermeni meselesini iç politika meselesi yaptığını söyledi.

22 Aralık

- Hrant Dink'in kardeşi Orhan Dink, Fransız Meclisinde görüşülecek Ermeni soykırımı tasarısıyla ilgili, "Kendi soydaşlarıma sesleniyorum. Siz karşı çıkın buna kardeşim. Onurumuzu, acımızı böyle insanların eline bırakmayın. Hrant'ın ölümüne neden olan bir yasa, Fransa'da aynı şekilde çıkarılmak isteniyor" diye konuştu.

- Kamuoyunda “soykırımı inkâr yasası” olarak bilinen ve 1915 olaylarıyla ilgili Ermeni iddialarının reddedilmesini suç sayan yasa teklifi, Fransız Ulusal Meclisi’nde kabul edildi.

- Ermeni asıllı iktidar partisi vekili Patrick Deveciyan, uydurma olduğu ispatlanan Talat Paşa telgrafını kürsüden okudu ve “Türkler de soykırımı kabul etti” diyerek Atatürk’ün yürüttüğü milli mücadeleye karşı çıkan Damat Ferit Paşa hükümetinin kararını kanıt diye gösterdi.

23 Aralık

- Başbakan Erdoğan Fransa’ya karşı askeri, ekonomik ve diplomatik, Paris Büyükelçisinin geri çekileceği, iki ülke arasında tüm ikili ziyaretlerin iptal edildiği ve AB çerçevesindeki eşleştirme projelerinde Fransa ile artık işbirliğine gitmeyeceklerinin de dâhil olduğu ilk sekiz maddelik yaptırım paketini açıkladı.

- Türkiye’nin tek Ermeni Köyü olan ve Türk asıllı Ermeni vatandaşların yaşadığı Hatay’ın Samandağ ilçesine bağlı Vakıflı köyünde yaşayanlar, Fransa’da kabul edilen yasa teklifini kınadıklarını ve bu tür işlerin tarihçilere bırakılması gerektiğini söyleyerek Fransa’yı kendi siyasi çıkarları için Ermenileri kullanmakla suçladı.

26 Aralık

- AK Parti Manisa Milletvekili Selçuk Özdağ, Osmanlı Devleti 900 yıl boyunca beraber yaşadığı Ermenilere karşı bir soykırım yapmış olsaydı, devlet dairelerinde çalışan bütün bürokratları, askeriyede çalışanların tamamını o görevlerden alır ve onlar hakkında gereğini yapardı dedi.

- 1915 olayları İsrail Knesset parlamentosunun gündemine geldi ve İsraili parlamenterler ‘Ermeni soykırımı’ iddialarının tanınması ve bir anma günü ilan edilmesini görüştü fakat İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu’nun talimatıyla Dışişleri Bakanlığı devreye girince oturumdan bir karar çıkmadı ve İsrail “tarihî olaylar bizim işimiz değil” dedi.

27 Aralık

- Türkiye Ermenileri Patrik Vekili Başpiskopos Aram Ateşyan, Fransa Ulusal Meclisi’nde sözde Ermeni soykırımıyla ilgili kabul edilen tasarıya ilişkin “Sorunlarımızı kendimiz çözmeliyiz, başkaları bu işe girmemeli” dedi.

- Başbakan Erdoğan Fransa’ya karşı “biz, haksız, hukuksuz, art niyetli, ırkçı ve ayrımcı kampanyalar karşısında sadece ve sadece belgelerle, bilgilerle, arşivlerimizle ve bilimin diliyle, bilimin metotlarıyla konuşacağız” dedi.

- Türkiye Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı, restorasyonu tamamlanan ve I. Dünya Savaşı'ndan beri kapalı olan Ermeni Vortvots Vorodman Kilisesi'ni törenle açtı.

28 Aralık

Giresun Üniversitesi Tarih Bölümü Başkanı Azeri asıllı Aygün Attar, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki-Moon'a mektup göndererek, Ermenistan'ın savaş suçlusunu olarak yargılanmasını ve Fransa'nın da AGİT Minsk Grubu Eşbaşkanlığı'ndan ayrılmasını istedi.

29 Aralık

Ermenistan Bölgesel Araştırmalar Merkezi Başkanı Richard Giragosian, hazırladığı raporda "soykırım teklifi"ni kabul eden Fransa'ya ateş püskürdü ve Sarkozy'nin asıl derdinin oyları çekmeye çalışmak, Türkiye'ye zarar vererek AB üyeliğini zorlaştırmak ve Fransa'nın küresel alanda prestijini güçlendirmek olduğunu söyledi.

